БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 191(5083) Воскресенье Сентябриин 22 1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Үбһэ тэжээл ба үбэлэй урин дулаан байрануудые бэлэдхэжэ, адуу малаа тобир тарганаар үбэлжүүлхын түлөө бухы хүсөөрөө тэмсэе!

МАЛАЖАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮНДЭР УЯЛГА

Малажал хадаа дайнай үедэ манай хүдөө ажалай эгээл ехэ хохидол үзэһэн һалбаринуудай нэгэн болоно. Немецко-фашистска нохосууд 70 миллион гаран моридые, үхэр, гахай, хони ба ямаадые үгы хэһэн ба Германида абаашаһан байна. Дайсан хадаа манай арадые үлэсхэлэндэ дайруулха гэһэн түсэбтэй байгаа. Фашистска Германиин бузар дээрэмдэлгын үлэгдэлые бидэнэр, советскэ хүнүүд, мүнөө хүртэр бэе дээрээ үзэһөөр байнабди.

Жэжэхэн үмсын ажалда энэ ехэ гарзые бүглэхын тулада хэдэн арбаад жэл хэрэгтэй болохо байгаа. Колхозно байгуулалтын оршон байдалда хүдөө ажалай бухы һалбаринууд, тэрээнэй тоодо мүн малажалшье, түргэнөөр ургана. Табанжэлэй түсэб тухай хуулиин ёһоор 1950 он хүртэр адуу моридой too толгой 46 процентээр, томо эбэртэ малай—39 процентээр, хони ямаадай—75 процентээр, гахайнууд 1945 онойхиһоо гурба дахин үлүү олон болгогдохо байна.

Советскэ гүрэн колхозно тарялангда хүсэн түгэс ба алишье талын дэмжэлгэ үзүүлнэ. Манай малажал мүнөө үеын түрүү эрдэм наукаар хүтэлбэрилэгдэжэ, түрүү техникын үндэһэ һуури дээрэ, олониитын артельнэ ажалай оршон байдалда һэргээн бодхоогдожо ба хүгжөөгдэжэ байна.

Мүнөөдэр советскэ арад Сталинска табанжэлэй даалгабаринуудые гүйсэдхэхын ба үлүүлэн гүйсэдхэхын түлөө тэмсэжэ байгша малажалай мастернуудай түрүүшын амжалтаар баярлажа шадаха байна. Колхозно малажалые дээшэлүүлхын түлөө Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1946 оной июниин нэгэнэй байдалаар хаража үзөөд, энэ мүрысөөндэ Киргизскэ ССР, Казахска ССР-эй Гурьевска область, тэрэшэлэн Туркменскэ ССР, Сталинградска область, Дагестанска АССР, Казахска ССР-эй Актюбинска область ба Омско область илажа гараа гэжэ тоолобо. Эдэ республиканууд ба областьнуудта ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан Тугууд барюулагдажа, нэгэдэхи шатын хоер ба хоердохи шатын табан мүнгэн шангууд үгтэхэ байна. Тэрэшэлэн бусад арбан гурбан республиканууд, хизаарнууд ба областьнуудта колхозно малажалые дээшэлүүлхын талаар хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэжэ тэмдэглэгдэбэ.

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет малажалай талаар түрүү 20 районуудта дамжуулгын Улаан Тугуудые ба мүнгэн шангуудые барюулха гэжэ шиидхэбэ.

Малажалай түрүүшүүл шэн зоригтойгоор, хүндэ бэрхэшээлнүүдһээ тухаринггүйгөөр ажаллаһан тулада, өөһэдынгөө мэргэжэлые улам нарижуулан һайжаруулһан ба фермэнүүд дээрээ ажал хүдэлмэриин эмхидхэлые дээшэлүүлһэн тулада бэлэ амжалтануудые туйлаа. Казахстанай Гурьевска областиин ба Киргизиин малажалшад алдар соло үни хада бэхижүүлһэн байна. Мүрысөөндэ эдэнэрэй илаһаниинь зүгөөр ушар бэшэ, тэдэнэрэй ажалай амжалтануудые советскэ орон олон дахин баяртайгаар тэмдэглэһэн байна. Эндэ малажалай мэргэжэлтэдэй эрхим мастернуудые ургуулаа юм. Фрунзенска областьдо Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр Салимбаев гэгшэ 630 эхэнһээ 840 хурьгадые абажа үсхэһэн байна. Иссык-Кульска областьдо «Карасу» артелиин адуушан нүхэр Тайляков гэгшэ 40 гүүдһээ 36 унагадые абажа тэнжээһэн байна. Иимэ хүнүүдэй дүй дүршэлэй ба шэн зоригто ажалай ашаар Киргизскэ республикын адуу малнуудай too толгой шууд ургажа байна, тиихэдээ хэдэн районуудта түсэбэй ёһоор үгтэһэн даалгабаринууд хэдэн арбаад процентээр үлүүгээр гүйсэдхэгдэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ республикада үбэлэй сагта малай тэжээлэй горьтойхон нөөсые бэлэдхэһэн ябадал ехэхэн удха зээлбэ.

Республиканска организацинууд малай нэмэлтэ түлбэри тухай хуулиие үргэнөөр нэбтэрүүлэн ойлгуулхын хэрэгые эмхидхэһэн байгаа. Тэдэнэр энэ хуулиие колхозуудта тэрэ бэелүүлхые туйладаг байгаа. Малай үүлтэрые һайжаруулхын түлөө, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэһэн Киргизиин малажалай Научно-Шэнжэлэлгын институтдай габьяата ажалые тэмдэглэнгүй үнгэржэ болохогүй.

Малажал хүдөө ажалай эгээл орёо бэрхэшээлтэй һалбаринуудай нэгэниинь гээшэ.

Малажалые хүгжөөхэ хэрэгые советскэ ба партийна организацинуудай ёһотой һайнаар хүтэлбэрилдэг газарта, колхозно ба совхозно фермэнүүд дээрэ социалистическэ мүрысөөе тэдэнэрэй толгойлон ударидажа шадаһан газарта,—тэндэ илалта хангагдаһан байдаг, тэндэ малай һүрэгүүд улам олошордог ба мал бухэнһөө улам ехэ продукци абтаһан байдаг.

Зарим областьнууд ба республиканаудта малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ анхарал һуладаад байна.

Бидэнэр мүрысөөндэ илагшадай дунда, жэшээлхэдэ, Ярославска область ба Бурят-Монголой АССР-ые харанагүйбди. Гэбэшье, Ярославска область үүлтэртэ малнуудые үсхэбэрилдэг нютаг гээшэ. Бурят-Монгол—зүүн зүгтэ малажалай базануудай нэгэниинь гээшэ. Эдэ нютагуудта малажалые үсхэхэ арга-боломжонууд хаанаһаашье үлэмжэ ехэ байһан болобошье, эдэ арга-боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэжэ шадагдаагүй. Ярославль ба Улан-Удэдэ малажалай шухала байһан тухай ехэшэг хөөрэлдэдэг байбашье, тэрэниие урагшань ябуулхын түлөө багаар хүдэлмэрилдэг.

Ярославска ба бурят-монголой малажалшад мүрысөөндэ. хабаадаггшадай түрүү зэргэнүүдтэ ябалсадаг бэлэй. Теэд мүнөө түрүүшүүлэй зэргэдэ тэдэнэр оролсоогүй. Энэ хадаа нилээдгүй ехэшэг һэргээмжэлэл мүн болоно. Социалистическэ мүрысөөн юун гэжэ һурганаб гэхэдэ, хэрбээ ши мүнөөдэр һайнаар хүдэлмэрилөө һаа, туйлаһанаараа һанаагаа бү амара, бусадай дүй дүршэлые дамжуулан өөртөө аба, шэнэ-шэнэ резервнүүдые бэдэржэ оло, үгы һаа гээгдэхын аюулда орохош гэжэ һургана.

Мүрысөөндэ илажа гарагшадшье энээнэй тухай тэрэшэлэн һанажа ябаха ёһотой. Омско область түрүүшын хахад жэл соо мэдээжэ амжалтануудые туйлаһан байна. Гэбэшье, мүнөө тэжээл бэлэдхэлэй талаар гээгдэгшэдэй тоодо оролсоод ябана. Хэрбээ энэ дутагдалые усадхаагүй һаа, тус областьдо малай үбэлжэлгэ ехэ бэрхэшээлтэй болохо байна. Теэд энээн дээрэһээ малажалай too толгойе олошоруулхын талаар туйлагдаһан амжалтанууд доошоо орожо болохобшуу.

Намарай саг малажалые хүгжөөхын талаар харюусалгатай үе мүн. Мал үшөө бэлшээридээ ябаһаар. Малай бэлшээриие шадамараар хэрэглэжэ, һү һаалгые ехэдхэхэ хэрэгтэй. Энэ хадаа һү тушаалгын түсэбые гүйсэдхэхэдэ тон шухала байна. Малые бэлшээри дээрэ таргалуулхын ба бордохын тулада намарай сагые али болохоор һайнаар хэрэглэхэ шухала.

Малые үбэлэй байрада байлгахын тулада бухы хэрэгсэлтэй юумэ бэлэн гү, тэжээлэй запас хүсэдөөр бэлэдхэгдээ гү, малай байранууд дулаалагдаа гү гэһэн асуудалнууд колхозой ба советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй һанааеынь зобоохо ёһотой. Теэд энээн тушаа газар бүридэ һанаагаа зобоно гэжэ хэлэхээр бэшэ. Алас Дурна зүгтэ, Сибирьтэ ба Зүүн-Урда тээхи нютагуудта үшөө нилээд ехэшэг сабшалан сабшагдаадүй байна. Олон областьнуудта силос даралгые удааруулна.

Ямаршье шалтагаан урдаа бариха ябадал тоондо абтахагүй байна. Гүрэнэй хэрэгсэл эрилтэнүүд үбэлэй сагта малаа зохистой байдалда байлгахын эрилтэ табина. Теэд, гүрэнэй хэрэгсэл тухай, арадай хэрэгсэл тухай хэлэгдэжэ байхада дабагдашагүй бэрхэшээлнүүд байха ёһогүй ба байхашьегүй.

Мүрысөөнэй түрүүшүүл хадаа мэнэ Сталинска табанжэлдэ малажалые хүгжөөхын түлөө ямараар тэмсэхэ ёһотойб гэжэ бодото жэшээнүүдые харуулһан ба харуулжашье байнад. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хараандаа абажа, арадай ажахын энэ шухалын шухала һалбариие бухыдэнь улам дээшэлүүлхэ гээшэ малажалай бухы хүдэлмэрилэгшэдэй уялга мүн.

(Сентябриин 12-ой «Известия» газетын түрүү бэшэгһээ).

ВЛКСМ-эй Обком ба БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствода

Залуушуулай тракторна бригадануудай республиканска социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд тухай

ВЛКСМ-эй Обком ба БМАССР-эй Газартаряалангай Министерство болбол залуушуулай тракторна бригадануудай республиканска социалистическэ мүрысөөнэй һүүлэй үеын дүнгүүдые хаража үзөөд, ВЛКСМ-эй Обком, БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын нэгэдэхи шан абаха кандидадтань Ехэ-Кударын МТС-эй нүхэр Дамбаевай хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай тракторна бригадые үлөөбэ. Энэ бригада условно трактор бүхэнөөр 630 гектар элдүүрилжэ, тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэбые 340 процент дүүргэһэн байна. Тэрэшэлэн нүхэр Дамбаевай бригадада ВЛКСМ-эй Обком ба БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын дамжуулгын Улаан туг үгтөө.

Условно трактор бүхэнөөр 384,2 гектар элдүүрилжэ, тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэбые 176 процент дүүргэһэн, 900 килограмм горючи арбилһан Ехэ-Кударын МТС-эй нүхэр Капустинай, условно трактор бүхэнөөр 359 гектар элдүүрилжэ, жэлэйнгээ түсэбые 162 процент дүүргэһэн Сухын МТС-эй нүхэр Ванзаракцаевай, условно трактор бүхэнөөр 373 гектар элдүүрилжэ жэлэйнгээ түсэбые 159 процент дүүргэһэн, 1631 килограмм горючи арбилһан Тимлюйскэ МТС-эй нүхэр Поломошиной бригаданудые ВЛКСМ-эй Обком ба БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын хоердохи шан абаха кандидадта үлөөбэ.

Условно трактор бүхэнөөр 329 гектар элдүүрилжэ, жэлэйнгээ түсэбые 143 процент дүүргэһэн Эгэтын МТС-эй нүхэр Будажаповай хүтэлбэрилдэг залуушуулай тракторна бригадые ВЛКСМ-эй Обком ба БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын гурбадахи шан абаха кандидадта үлөөһэн байна.

Хонхолойн МТС-эй нүхэр Горюнов, Кабанскын МТС-эй нүхэр Михайлов, Курбын МТС-эй нүхэр Ерофеев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг залуушуулай тракторна бригаданууд ВЛКСМ-эй Обком ба БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын гурбадахи шан абаха кандидадуудта баталагдаба.

Тэрэшэлэн ВЛКСМ-эй Обком ба БМАССР-эй Газартаряалангай Министерство болбол Түнхэнэй МТС-эй нүхэр Яктуевай, Суулгын МТС-эй нүхэр Пунсуковой, Кабанскын МТС-эй нүхэр Буяновай, Курбын МТС-эй нүхэр Гатабоной, Окино-Ключевскэ МТС-эй нүхэр Разуваевай, Селендумын МТС-эй нүхэр Бургутовай хүтэлбэрилдэг залуушуулай тракторна бригаданууд һайн хүдэлмэриие тэмдэглэһэн байна.

ВЛКСМ-эй Иволгын, Кяхтын, Тарбагатайн, Зэдын ба Хоринн айкомууд болон газарай таһагуудай, мүн дурсагдагша аймагуудай зарим МТС-үүдэй дирекцинүүдэй залуушуулай тракторна бригадануудай дундахи социалистическэ мүрысөөе бодотоор хүтэлбэрилөөгүй ба мүрысөөнэй дүнгые саг соонь гаргадаггүй байһые ВЛКСМ-эй Обком ба БМАССР-эй Газартаряалангай Министерство тэмдэглэһэн байха юм.

ВЛКСМ-эй Иволгын айком ба аймагай газарай таһагай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые гаргаагүй байһан дээрэһээнь, Саянтын МТС-эй нүхэр Дымбрыловэй бригадын хүдэлмэриин дүнгүүд, дээрэхи тогтоол соо бэшэгдэбэгүй.

Пар хахалалгада тракторнуудые зүбөөр хэрэглэхэ

Тарбагатайн аймагай олохон колхозууд эрхим шанартай пар бэлэдхэжэ, ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса хуряаха үндэһэ һуури табина. Ехэ-Куналейн МТС-тэ харьяатай „Серп ба Молот", Кировэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд пар хахалха түсэбүүдээ 100 процент дүүргээ. Мүн „Искра", „Победитель" колхозууд парые нэгэ дахин хахалха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргээд, мүнөө хоёр дахин хахалжа байна. „Искра" колхоз хоёр дахин хахалха түсэбөө 100 процент дүүргээд, саашанхи элдүүрилгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ байха юм.

Тэрэшэлэн Тарбагатайн МТС-тэ харьяатай „Политотдел", „Красная Заря", „Гигант" колхозууд нэгэ дахин парай хахалалгын түсэбые нилээдгүй үлүүлэн дүүргээд, мүнөө хоёрдохи хахалалгые дүүргүүтэйхэн байна. Мүн эдэ колхозууд парые борнойлхо ба культиваци хэхэ шухала элдүүрилгэнүүдые һайнаар үнгэргэнэ.

Гэбэшье, Жиримскэ МТС-тэ харьяатай олонхи колхозууд пар хахалха түсэбүүдээ тон хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байха юм. Тиигэбэшье, Жиримскэ МТС-эй дирекци парые хоёр дахин хахалха ба намарай пар бэлэдхэхэ хүдэлмэринүүд дээрэ тракторнуудые зүбөөр хэрэглэхэ тушаа энэ гэхэ ороллолго гарганагүй. Тиихэлээр, Жиримскэ МТС-эй олонхи трактористнууд пар хахалалгада трактор машинануудые бухы хүсөөрэнь хэрэглэнгүй, ехэнхи сагта миил байдаг заншалтай болошоо.

Парые хоёр дахин хахалха, мүн саашанхи элдүүрилгые үнгэргэхэ, намарай пар хахалха хүдэлмэринүүдтэ тракторнуудые зүбөөр хэрэглэжэ, 1947 ондо үндэр баян ургаса хуряаха ябадал хангаха тушаа Тарбагатайн аймагай хүтэлбэрилэгшэд шухала һаналаа табилсаха ёһотой.

И. ТАЙНОВ.

Түрүү үбһэшэд шан абаба

Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой үбһэхуряалгын хүдэлмэридэ ябажа байгшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ һүнэй-товарна фермын хоердохи бригада (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Цыренов) түрүүлжэ ябана. Энэ бригадын членүүд колхозой правлениһэ хони шан абаа.

Мүн колхознигууд нүхэд Цыдыпов ба Холхоев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонуудта тус бүридэнь хонин шан үгтэһэн байха юм.

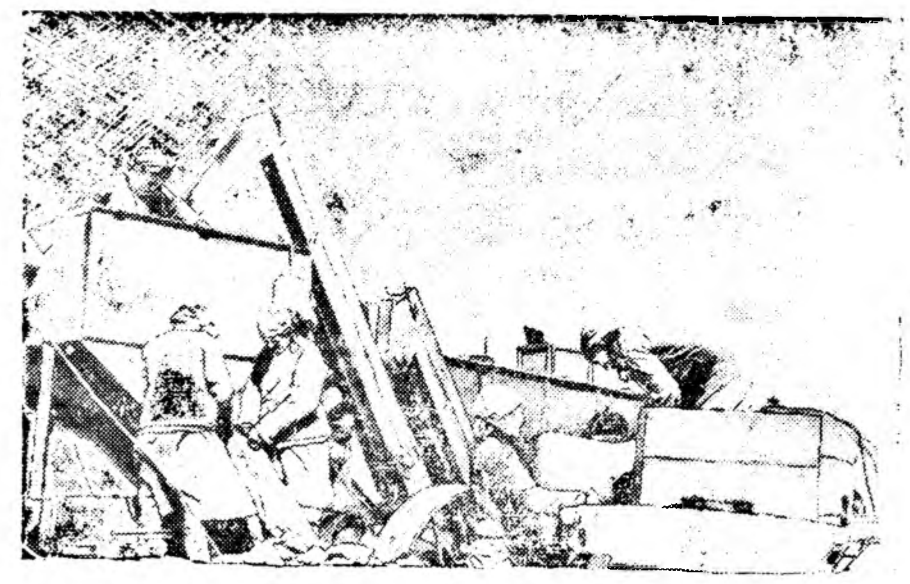
Тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө

Малажахые хүгжүүлхэ түсэб үлүүлэн дүүргэжэ, тэдэнһээ абтаха ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхын зорилгоор, Энгельсын нэрэмжэтэ артелиин членүүд адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө шууд тэмсэжэ байна. Энэ колхозой правлени ба партийна организаци адуу малые олошоруулха ябадалай нэгэн шухала зүйл үбһэ тэжээл гэжэ мэдээд, энээниие элбэгээр абаха хэрэгтэ гол анхаралаа табина. Тэжээл бэлэдхэхэ түсэбые заатагүй дүүргэхын зорилгоор, колхозой правлени ба партийна организаци хэдэн дахин суглаа хэжэ, энэ асуудалые дэлгэрэнгыгээр зүбшэн, шухала хэмжээнүүдые хараалһан байгаа.

Малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй олонхид өөһэдынгөө ажалда үнэн сэхээр хандадаг байна. Тэдэнэр малаа онсо анхаралтайгаар харууһалжа, колхозоо Кяхтын аймаг соохи түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаба гэбэл: энэ колхоз малажалые үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб: адуу морёор—100 процент, эбэртэ бодо малаар—103 процент, хони ямаагаар—108 процент дүүргэһэн байха юм.

Адуу мал үсхэбэрилхэ түсэбые иимээр дүүргээд байһан энэ колхозой бүхы членүүд саашадаа малажалаа үшөө ехээр хүгжүүлхын зорилгоор, үбһэ тэжээл болон үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар, дүүргэхын түлөө бүри эршэтэйгээр мүрысэнхэй.

Б. ДЫМБРЫЛОВ,
(„Б. М. Үнэнэй" корреспондент).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Закаменай аймагай «Большевик» колхоз комбайнаар сохиһон тарягаа зөөжэ байна.

О. Зеккиин фото.

Кударын аймаг таряахуряалга ба гүрэндэ тушаалгые дүүргэбэ

КУДАРА-СОМОН. (Телефоноор абтаба). Ургаса хуряалгые богонихон болзор соо гээлтэгүйгөөр үнгэргэхын түлөө Кударын аймагай колхознигууд ба МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд социалистическэ мүрысөөндэ үргэнөөр оролсоһон байгаа. Мүнөө болоходо хүсэтэйгөөр дэлгэрһэн тэрэ мүрысөөн эрхим һайн аша үрэ үгэбэ.

Дурсагдагша аймагай бухы колхозууд сентябриин 18-да орооһото таряа хуряалгаа амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Мүн Кударын аймаг гүрэндэ уялгатаар тушааха тарягаа бэлэдхэлэй пунктнуудта бараниинь оруулаа.

Мүнөө Кударын аймагай колхозууд ба трактористнууд намарай пар бэлэдхэжэ, мүн эртэ бэлэдхэһэн параа хоёр дахин хахалжа байха юм.

Аймагай колхозууд таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалгые дүүргэһэндэл адляар намарай пар бэлэдхэл, парай хоёрдохи хахалалга, хартаабха малталга мэтын шухала хүдэлмэринүүдые шиидхэжэ гархын түлөө бухы хабаяа элсүүлжэ байна.

Таряа хадалгаяа болзорһоо урид дүүргэбэ

„Красный Заган" колхоз Мухаршэбэрэй аймаг соо эгээл түрүүлэн ороoһото культурануудай хадалгые хараалагдаһан болзорһоо 10 хоног урид дүүргэбэ. Энэ колхозой тараан ажалай бригаданууд 2150 гектар таряа хуряажа абаһан байна. Бригада хоорондын социалистическэ мүрысөөндэ тараан ажалай хоёрдохи ба гурбадахи бригаданууд илажа гараа.

Ургаса хуряалгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо энэ колхоздо таряа сохилго түхэреэн сүүдхэ соо эмхидхэгдэһэн байгаа. Мүн гүрэндэ таряа тушааха комсомольско-залуушуулай транспортна бригада бии болгогдоһон байна. Таряа зөөхэ энэ бригадые нүхэр Максимов хүтэлбэрилнэ. Тус бригада биил болоһон таряае тэрэ дорон бэлэдхэлэй пунктнуудта үдэр һүнигүй абаашажа тушаадаг байха юм. Сентябриин 17-ой мэдээгээр, энэ бригадын членүүд бэлэдхэлэй пунктнуудта 4200 пүүд сэбэр таряа тушааһан байна.

Комсомольско-залуушуулай транспортна бригадын членүүд гүрэндэ таряа тушаалгые сентябриин 20 хүртэр дүүргэхэ уялгаяа бодотоор бэелүүлхын түлөө нэгэн хүн шэнгеэр тэмсэнэд.

Л. ТАРХАЕВ.

Гүрэнтэйгөө хэзээ тоосохо юм

ИВОЛГА. (Телефоноор абтаба). Коленовско сельсоведэй «Таежник» гэжэ хүдөө ажалай артелиин членүүд аймаг соогоо эгээл түрүүлэн таряа тушааха түсэбөө дүүргэбэ. Мүнөө энэ артель ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ үрһэ бэлэдхэжэ байна.

Зүгөөр, эндэхи олохон колхозууд гүрэнтэйгөө хамагһаа түрүүн тоосохо нангин уялгаяа хожомой ээлжээндэ табижа, энэ шухала ябуулгые болошогүйгөөр удааруулна. Аяар сентябриин хахадалтар тус аймаг гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө миил 21,5 процент дүүргэһэниинь иволгынхидай унжагай нобшо байдалые элирүүлжэ үгэнэ.

Саянтын сомоной Калининай нэрэмжэтэ, «Осоавиахим» колхозууд бүри ехээр хожомдонхой. Эдэ колхозууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбүүдээ миил 5—9 процент дүүргэһэн байха юм. Теэд, дурсагдаһан колхозуудай правленинүүдэй түрүүлэгшэнэр Яковлев, Павлов гэгшэд таряа тушаалгые түргэн дүүргэхын түлөө эрид хэмжээнүүдые абаагүй байһаар. Хуряалгын эхилһэнһээ хойшо эдэ колхозууд хадалга, һурилэлгэ, сохилгонуудай дунда забһар гаргана. Энэ хадаа тус колхозуудай гүрэндэ таряа тушаалгые һаатуулжа байһан шалтагааниинь болоно.

Таряа тушаалгые иимэ ехээр һаатуулжа байһан Иволгын аймагай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө: «гүрэнтэйгөө хэзээ тоосохотнэйб» —гэжэ сэхэ асуугдана.

Огородой үндэр ургаса хуряаба

Закаменай аймагай Михайловска сельсоведэй „Большевик" гэжэ колхозой огородник нүхэр Жамсуев энэ жэлдэ огородой үндэр ургаса хуряаба. Жэшээлхэдэ, нүхэр Жамсуев 0,50 гектарһаа 65 центнер үгэрсэ, 0,65 га газарһаа 70 центнер һонгино ургуулжа абаһан байха юм.

Колхозуудта туһаламжа

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр гүрэнэй заводой хүдэлмэришэд воскресник эмхидхэжэ, Зэдын аймагай колхозуудта ошоод, үбһэ, таряа, огородой ургаса хуряалга дээрэ хүдэлмэрилбэ. Энэ үдэр Илькын сомоной Ворошиловай, Жданован нэрэмжэтэ колхозуудта 170 гаран хүн ошожо хүдэлмэрилөө.

Бэлэдхэлэй классууд эмхидхэгдэхэнь

«Ород бэшэ һургуулинуудта бэлэдхэлэй классуудые эмхидхэхэ тухай» РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1946 оной августын 11-эй № 521 тогтоолые бэелүүлхын түлөө БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет хадаа «республикын ород бэшэ һургуулинуудта бэлэдхэлэй классуудые эмхидхэхэ тухай» 1946 оной сентябриин 13-да гаргаһан тогтоолоороо бурят эхин, долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудта бэлэдхэлэй классуудые 1947 оной сентябриин нэгэнһээ эмхидхэхые БМАССР-эй гэгээрэлэй Министерствода зүбшөөрэбэ. Бэлэдхэлэй классуудта долоо наһатай үхибүүд абтаха болоно.

ВКП(б)-гэй Устав тухай хөөрэлдөөн

2. ВКП(б)-гэй Устав хадаа партиин эмхидхэлэй үндэһэ һууринуудые нэгэдхэн харуулагша мүн

Большевигүүдэй парти гээшэ юун байһаниие шэнжэлхэ ухаанай ёһоор тодорхойлолгоор ВКП(б)-гэй Устав эхилнэ.

Маркс ба Энгельс хадаа хүдэлмэришэн ангиин түрүү отряд болохо парти тухай гол түлэблэлгэнүүдые үгэһэн юм. Иимэ партитай байгаагүй һаа, пролетарнар болбол эрхэ сүлөөе туйлажа шадахагүй, засагые өөрынгөө гарта абажа, капиталистическэ обществые коммунистическэ болгон шэнэдхэн байгуулжа шадахагүй.

Ленин ба Сталин хадаа тус түлэблэлгэнүүдые гүнзэгы һургаал болгон хүгжөөхэһөө гадна, шэнэ түхэлэй парти, үнэхөөрөө революционно парти, манай ороной түүхэдэ сүлөөлэгын агууехэ үүргэ дүүргэһэн Бүхэсоюзна коммунистическэ (большевигүүдэй) партиие байгуулһан байна. II интернационалай оппортунистическэ партинуудһаа үндэһөөрөө тал ондоо, шэнэ түхэлэй парти имагтал Россида түрүүшынхиеэ бии болоһониинь гэнтын хэрэг бэшэ. XX зуун жэлэй эхиндэ хүдэлмэришэн анги болбол капитализмые унагаахын түлөө пролетарска диктатурые тогтоохын түлөө ангиингаа түлэг байллаануудай үедэ ороһон юм. Росси хадаа империализмын бүхы арсалдаануудай сугларһан пункт, дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй центрэнь болоһон байгаа.

Ленин ба Сталин болбол большевистскэ партиин программа, тактика ба эмхидхэлэй принципүүдые зохёон найруулһан байна. Коммунистическэ **парти хадаа хүдэлмэришэн ангиин хубинь**, тэрэнэй түрүү ба оюун мэдэрэлээр түгэлдэр хубинь гэжэ тэдэнэр харуулһан байна.

Хүдэлмэришэн анги өөрынгөө составай талаар нэгэн адли бэшэ: тэрэнэй дунда түрүү ба гээгдэнги хүнүүд бии, мүн тэрэ хадаа капитализмын оршон байдалда үгыржэ ядарһан таряашад ба жэжэ ремесленнигүүдэй дундаһаа гараһан хүнүүдээр ходо нэмэгдэжэ байдаг гээшэ. Тиимэ тулада парти гэһэн ойлгомжые анги гэһэн ойлгомжоһоо илгаруулха шухала. Хэрбээ хүдэлмэришэн ангиин бүхы түлөөлэгшэдые өөрынгөө зэргэдэ илгаагүй абажа байгаа һаа, парти юун болохо гээшэб? Түрүү отряд байһан үүргэеэ тэрэнэй дүүргэжэ шадахагүй байһаниинь элитэ. Политическэ парти боложо эмхидхэгдэһэн, эгээл түрүү, оюун мэдэрэлээр түгэс хүдэлмэришэдэй организаци лэ хадаа өөрынгөө ангиин ашаг ба зорилгонуудые ойлгохо болторынь хүдэлмэришэн ангиие хүмүүжүүлэн ургуулжа шадаха гээшэ.

«Хүтэлбэрилэгшэдэй дайшалхы бүлэг болохо пролетарнарай парти хадаа нэгэдэхеэр, өөрынгөө членүүдэй тоогой талаар пролетарнарай ангиһаа нилээд үсөөн байха еһотой; хоердохеор, өөрынгөө оюун мэдэрэлэй, мүн өөрынгөө дүй дүршэлэй талаар пролетарнарай ангиһаа үлүү дээшэ байха ёһотой; гурбадахяар, тэрэ хадаа өөрөө нягта жагсаһан организаци байха ёһотой» гэжэ нүхэр Сталин һургана. (Сталин. зохёолнууд том I. 63 хуудаһан).

Засагые буляан абахынгаа урда тээшье, мүн хүдэлмэришэн ангиин диктатурын тогтоод байһан дамжалтын үедэшье парти болбол ажалша ниитэ зоной дунда зайлашагүй идейно-политическэ нүлөөлгэтэй байжа шадаха гээшэ, зүгөөр тэрэ хадаа эмхидхэлэй талаараа тэдэ бүгэдые өөрынгөө зэргэнүүдтэ нэгэдүүлхэ ёһогүй. Коммунизмын түлөө тэмсэлэй дүүрэһэн хойнол, бүхы хүдэлмэришэн ангиин коммунистическэ болоходонь лэ, коммунистическэ парти бүхыдөө хүдэлмэришэн ангиһаа илгууригүй болохо байна.

Хүдэлмэришэн ангиин эмхитэй отрядынь байгаагүй һаа парти болбол арад нитын политическэ вождь байһан үүргэеэ дүүргэхэгүй байгаа. Оюун мэдэрэл гээшэ организациһаа таһаранхай юумэ бэшэ, харин тэрээнтэй нягта холбоотой байдаг юм. Имагтал эрхим һайн организацитай байһан сагтаа манай моральна хүсэмнай материальна хүсэн болохо гээшэ гэжэ Ленин һургана. Оюун мэдэрэл хадаа эмхидхэлтэй байһандамнай, эмхидэжэ шадаха байһандамнай харагдана. Эмхитэй болоод лэ байхадаа хүдэлмэришэн ангиин түрүү отряд нэгэдэмэл дура зоригтой **болоно тиин «түрүү хэдэн мянгаад, хэдэн зуун мянгаад, миллион хүнүүдэй энэ нэгэдэмэл дура зоригынь ангиин дура зориг болоно»** (Ленин).

Ангиие хүтэлбэрилхын тулада парти ямараар байгуулагдаха ёһотойб гэбэл, тэрэнэй организаци бүхэн, тэрэнэй член бүхэн нэгэдэмэл түсэбэй ёһоор ажал ябуулха зэргэтэй. Иимэ бэшэ һаа, парти болбол нэгэдэмэл дура зоригтой байжа хэзээшье шадахагүй һэн, тэрэ хадаа өөрынгөө членүүдэй ажал ябуулгын нэгэдэмэл байһан ушарые бэелүүлжэ шадахагүй һэн.

Партиин хүтэлбэрилхы центрнүүдэй бусад хатуу жаяг заршамые ба арсашагүй ехэ нэрэ хүндые партийна органуудай һунгагдаха ба харюусаха байһан ябадалтай, партийна олониитын өөһэдынь ажал-ябуулга ба үргэн үүсхэлтэйнь нэгэдүүлэн зохилдуулһан **демократическа централизмын** үндэһэ һуури дээрэ манай партиие байгуулха шухала байһаниинь энээгээр тайлбарилагдана. Демократическа централизмын үндэһэ һуури дээрэ манай партиин байгуулагдаһанай ашаар, тэрэ хадаа «өөрынгөө дунда түгшүүритэ ябадал тохёолдуулангүй, ямаршье үедэ өөрынгөө зэргэнүүдые шэнэдхэн байгуулха ба хэдэн зуун мянгаад өөрынгөө членүүдые ямаршье ехэ хүдэлмэридэ хамтаруулан жагсааха» шадалтай гээшэ». (Сталин).

Парти болбол миил эмхитэй отряд бэшэ, харин **пролетариадай ангиин организациин дээдэ формонь мүн болоно**. Хүдэлмэришэн анги хадаа партиһаа гадна, мүн баһа соведүүд, профсоюзууд, коопераци гэхэ мэтын бусад организацинуудтай байна гээшэ: Тэдэнэр бүхэн өөһэд өөһэдынгөө шэглэлтэтэй тусхайта хүдэлмэри ябуулдаг байна.- Зүгөөр эдэнэрэй ажал-ябуулга болбол нэгэ ниитэ уг зорилгодо хандуулагдаһан, нэгэ ниитэ линитэй байха ёһотой. Иимэ байхын тулада нэгэдэмэл хүтэлбэрилхы центр өригдэнэ.

«Шухала дүй дүршэлтэй байһан туладаа, энэ ниитэ линиие зохеон найруулха шадабаритай байхаһаа гадна, тэдэнэй тулада хүсэд нэрэ хүндэтэй байһан ашаараа, хүтэлбэридөө нэгэдэмэл ябадалые туйлаха ба таһалдалай тохёолдохо аргагүй болгохын тулада, тус линиие хэрэг дээрэнь ябуулхынь эдэ бүхы организацинуудые үүсхэлтэй болгохо арга шадабаритай тиимэ центральна организаци хаанаа гээшэб?

Тиимэ организациинь пролетариадай парти мүн». (И. Сталин).

Парти болбол хүдэлмэришэн ангиин диктатурые дайшалан абаха ба бүхэжүүлхын ашада, коммунизмын илалтын ашада бүхы организацинуудай хүдэлмэриие зорюулна; тэрэ хадаа **хүдэлмэришэн ангиин диктатурын зэбсэгынь** мүн болоно.

Засагые хүдэлмэришэн ангиин дайшалан абаһанайнь һүүлээр, пролетарска партиин үүргэнь бага болоно бэшэ, харин улам ехэ болоно гэжэ дэлхэй дээрэ түрүүшын Советскэ гүрэнэй түүхэтэ дүй дүршэл харуулна. Орео түбэгтэй оршон байдалые ойлгохын тулада хүсэд дүй дүршэлтэй, зориһондоо хүрэхэ, замдань тохеолдоһон ямаршье гасалтануудые гаталхын тулада хүсэд уян шуумгай, имагтал дайшалхы коммунистическэ парти байгаал хадаа социалистическэ гүрэнэй амжалта түгэлдэр хүгжэлтые хангажа шадаха байна.

Советскэ байгуулалта хадаа ажалшадай али бүхы гүрэнэй, тэрэшэлэн олониитын организацинуудай ниитэ системэ мүн болоно. Түрүүшүүлэй организаци болохо парти хадаа советскэ гүрэнэй системэ дотор хүтэлбэрилхэ хүсэн мүн. Энээнгүй һаа ажалшадай ниитэ эмхинүүдынь түүхэтэ зорилгонуудаа дүүргэжэ шадахагүй бэлэй. Коммунистическэ партиин хүтэлбэри болбол коммунизм байгуулха ябадалда зорюулагдаһан ажалшадай гүрэнэй ба олониитын организацинуудай үрэжэлтэй ажал ябуулгын гол нүхэсэл гээшэ:

Советскэ гүрэнэй хүтэлбэрилхы гол хүсэн байха зуураа, парти болбол гүрэнэй засагые өөрөө сэхэ бэелүүлдэг бэшэ юм. Партиин хүтэлбэрилхы үүргэ ба гүрэнэй засаг—эдэ хадаа хоер адлихан зүйлнүүд бэшэ. Организаци болохо гүрэн хадаа ажаһуугшадай бүхы олониитэ зониие хабаадуулха зуураа, бүхы гражданинуудые уялгата ёһоор гүрэнэй засагай эрхэ мэдэлдэ байлгадаг байха юм. Парти хадаа ажалшадай авангардын олониитын һайндуранай организаци болохо тула гүрэнһөө илгаатай байна. Өөрынгөө гүрэнэй хүтэлбэриие парти болбол олониитын ба гүрэнэй организацинуудаар дамжуулан бэелүүлжэ, тэдэнэй хүдэлмэридэнь заабари үгэдэг ба партиин политическэ линиие бодото дээрэнь хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байхынь тухайда анхаралаа табидаг байна. Парти хадаа тус организацинуудта хүдэлмэрилжэ байһан коммунистнуудаараа дамжуулан, олониитын ба гүрэнэй организацинуудые хүтэлбэрилнэ.

Большевистскэ партиин хүтэлбэрилхы үүргэнь Сталинска Конституци дотор хуулиин еһоор бэхижүүлэгдэнхэй. Конституциин 126-дахи статьягай үндэһөөр, «хүдэлмэришэн ангиин ба бусад ажалшадай олониитын дундаһаа гараһан, эгээл шударгы ба оюун мэдэрэлээр түгэлдэр гражданинууд хадаа социалистическэ байгуулалтые бүхэжүүлхэ ба хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэнь ажалшадай түрүү отряд болохо, мүн ажалшадай олониитын, тэрэшэлэн гүрэнэй бүхы организацинуудай хүтэлбэрилхы зэбсэг болохо Бүхэсоюзна коммунистическэ (большевигүүдэй) партида орожо нэгэдэдэг байна.

Манай ороной ажалшад болбол большевистскэ партиие өөрынгөө түрэл парти гэжэ тоолоно, арадай ашаг хэрэгые парти хамгаалжа шадаха гэжэ мэдээд, тэрээндэ һайн дураараа өөрынгөө хуби заяае найдадаг гээшэ. Советскэ арадые манай партиин өөрөөл хүтэлбэрилхэ ябадал бодото ажабайдалһаа дулдыдажа гараһан байна. Манай орон дотор бүхы антибольшевистскэ партинууд үгы боложо хосорһоор удаан болонтой, арадта эсэргүү тэдэнэрэй үг удхань 1917 оной революциин ябаса соо илангаяа элеэр тодорһон юм. СССР дотор эксплоататорска ангинууды усадхахатай хамта, мүн бусад политическэ партинуудай байжа болоомоор үндэһэниинь усадхагдаһан байгаа.

«СССР дотор имагтал ганса партиин, коммунистическэ партиин байха үндэһэ һууринь бии гээшэ. СССР дотор имагтал ганса парти—хүдэлмэришэд ба таряашадай ашаг хэрэгые зоримгойгоор ба эсэстэнь хүртэр хамгаалдаг коммунистнуудай парти байжа шадаха гээшэ. Харин тэрэ хадаа тус ангинуудай ашаг хэрэгые муу бэшээр хамгаалдаг гээшэ, энээнлэнь ямар нэгэч һэжэг түрэхэ ушар байха аал». («Ленинизмын асуудалнууд», хуудаһан 523,524).

Коммунистическэ партиин хүтэлбэри болбол манай орон дотор демократиин эгээл дээдэ формо болохо, советскэ, арадай демократиие хангана. Олониитэ зонтой барисаатай байха ябадал хадаа парти тухай Ленин ба Сталинай бүхы һургаалда бодотооро нэбтэрһэн тон шухала заабари мүн. **Парти болбол ажалшадай хэдэн миллион хүнүүдтэй хүдэлмэришэн ангиин түрүү отрядай холбоо барисаае бэелүүлэгшэ мүн.**

Манай парти юугээрээ хүсэтэйб гэбэл, тэрэ хадаа арадтай ходо нягта барисаатай байдаг, олониитэ зоной һанамжые хайхарамжатайгаар хүлеэжэ абадаг, тэдэнэй хэрэгсэлдэ хододоо анхаралтайгаар хандадаг байна. Тэрэ хадаа олониитэ зониие ганса һургадаг, хүмүүжүүлдэг бэшэ, мүн өөрөөшье хүдэлмэришэд, таряашад ба интеллигенциһээ һургаал абана. Олониитэ зонтой таһаршагүй барисаатай байһан ябадалһаа большевигүүд хүсэтэй болоно. «Тэдэнэр өөрынгөө эхэтэй, арадтай, барисаатай байгаал сагтаа, илагдашагүй зандаа байхын бүхы арга боломжотой гээшэ» гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн болбол арадтай партиин эбдэршэгүй барисаае, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэмэл байһыень илангаяа элеэр харуулаа. Манай ороной хүсэ шадалые бүхэжүүлхын түлөө эдэнэр хамтаараа тэмсээ, Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй ба тэрэнэй агууехэ байхын түлөө фронт дээрэ эдэнэр хамта шуһаа адхажа дайлалдаа, тэдэнэр хамтаараа манай ороной дайсадые даража, илалта туйлаа.

Эсэстээ, партиин зэргэнүүдэй нэгэдэлые сахиха, тэрэнэй нягта жагсаалые дээшэлүүлхэ тухай, партиин программа ба уставһаа хазагайрха ябадалтай эблэршэгүйгөөр тэмсэх тухай большевизмын эмхидхэлэй тон шухала заабари ВКП(б)-гэй Устав дотор бүхэжүүлэгдэнхэй. **Парти—энэ болбол «фракцинуудай байжа зохигүй, дура зоригой нэгэдэмэл ябадал мүн»** гэжэ нүхэр Сталин заана. Фракционно группировконууд ба хоер тээшээ хэлбэрхэ ябадалые, партийна жаяг заршамые хазагайруулхые тэсэхэгүй, оюун мэдэрэлэй жаяг заршамтай байһанаараа, нягта жагсаһанаараа, дура зоригойнгоо нэгэдэмэл байһанаар, ажал-ябуулгынгаа нэгэдэмэл байһанаар большевистскэ парти хүсэтэй юм.

Манай парти өөрынгөө Устав бии болгожо, өөрынгөө эмхидхэлэй принципүүдые найруулан зохеоходоо, элдэб зүйлэй антипартийна бүлэгүүд ба ушарнуудтай, олон тоото дайсадтай хэһэн тэмсэл соогуур тэдэ принципүүдээ хамгаалжа абаһан байна. Парти өөрынгөө эмхидхэлэй зэбсэгые тус дайсадтай хэһэн тэмсэл соо хурсадхаһан байх юм. Тиин, жэшээнь, партиин X съездын үедэ оппортунистическэ бүлэгүүдэй хэһэн һалаха һандэргаха гэһэн ябуулгадань харюу болгон, съезд хадаа Ленинэй дурадхалаар «партиин нэгэдэмэл байха тухай» резолюци баталжа абаа һэн. Хожомоо энэ резолюциин гол заабаринуудынь партиин уставта оруулагдаһан байна.

Большевизмын дайсадтай эблэршэгүй тэмсэл ябуулха зуураа, парти өөрынгөө зэргэнүүдэй нэгэдэлые бүхэжүүлжэ, советскэ обществын хүтэлбэрилхы хүсэн байһан үүргэеэ амжалтатайгаар дүүргэнэ. Тэрэнэй хүтэлбэреэр манай ороной хүдэлмэришэд, таряашад ба интеллигенци өөһэдтөө эрхэ сүлөөе дайшалан абаа, социалистическэ обществые байгуулаа. Парти болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хатуу жэлнүүдэй үедэ тэрээнэй хубида тудаһан шалгалтаяа нэрэ солотойгоор дабажа гараа. Дайнай үедэ манай арад хадаа большевистскэ партияа тойрон, агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталинаа тойрон бүри нягтаар жагсажа, советскэ ороноо хүсэн түгэс шэнэ дэбжэлтэдэ абаашаха замые нээжэ үгэһэн илалтые туйлан хангаа.

Л. СЛЕПОВ.

(«Правда» 1946 оной августын 25).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Джидын комбинадай мастер Сабель В. Р. Энэ хадаа үндэр ехэ ажалай бүтээсые туйладаг мастер мүн. Даалгабаряа үдэр бүхэндэ 180 процентһээ доошо бэшэ дүүргэдэг. Нүхэр Сабель һарадаа 6 мянгаһаа 7 мянга хүртэр мүнгэ хүдэлмэридэ түлөө абадаг. О. Зеккиин фото.

Шулуутайн леспромхозой парторганизациин хүдэлмэриие шэнэдхэн табиха

Шулуутайн леспромхозой партийна организаци болбол энэ һалбариин предприятинуудай томохон партийна организацинуудай нэгэниинь гэжэ тоологдоно. Эндэ ажал хүдэлмэри дээрээ эрхим һайн амжалтануудые туйламаар, ажахынгаа ба политическэ шухала зорилгонуудые шадамар бэрхээр шиидхэмээр яһала олон коммунистнууд ба комсомолецууд бии.

Тиибэшье, тус партийна организацида партийна-политическэ ба агитационно-ниитын хүдэлмэри тон һулаар табигданхай. Партийна организациин секретарь нүхэр Соболев гэгшэ ВКП(б)-гэй членүүдтэ эрилтэ табиха ябадалые дээшэлүүлхэ, тэдэнэй ажал-ябуулгын хойноһоо партийна хиналтые шангадхаха ябадалда еһо тэды ба хойрог нобшоор хандадаг байна. Леспромхозойнгоо хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай дунда социалистическэ мүрысөөе ударидадаггүй, хүдэлмэришэд мүн бригада хоорондын мүрысөөнүүд мүнөө хүртэр эмхидхэгдээгүй байһаар.

Энэ шухала асуудалда партийна организациин секретарь, лесучастогуудай начальнигууд болон мастернууд харюусалгагүйгөөр хандажа байна.

Участогууд дээгүүр улаан булангууд эмхидхэгдээгүй, үнихэн хада уужам ехэ, болбосон түхэлтэй клуб баригдаһан байбашье, тэрэнь хододоо сүүргатай-хооһон гэр болошоо. Тиибэшье, энэ клубые тон зохидоор түхеэрэхэ, гоё һайханаар шэмэхэ, дулаанаар заһабарилха тушаа партийна, профсоюзна организацинуудай ударидагшад анхаралаа табидаггүй заншалтай байха юм. Тиимэһээ эндэхи модошод кино ба концерт хараха, культурнаар амарха аргагүй байнабшуу.

1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуули гараһантай дашарамдуулан партийна организацинуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха гэһэн ВКП(б)-гэй Обкомой ба ВКП(б)-гэй Заиграйн айкомой тодо һонор заабари баһал хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ. Энэ түүхэтэ хуулиие шудалха ябадал эндэ мартагданхай. Эндэхи олонхи агитаторнууд өөһэдынгөө хүндэтэй ба харюусалгатай үүргэнүүдые хайша хэрэгээр, еһо тэдыгээр дүүргэдэг байна.

Эндэхи партийна, профсоюзна организацинууд хүдэлмэришэдэй ажаһуудалые һайжаруулха, илангаяа холын участогуудаар байһан хүдэлмэришэдэй гэр байрые зохистой дулаанаар заһабарилха, түлеэ түлишэ бэлэдхэхэ, тэдэнэрые эд бараагаар ба эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха тушаа хэмжээ-ябуулганууды хараалха гү, али леспромхозой дирекциин урда шухла эрилтэ табижа ханданагүй. Тиимэһээ, тус леспромхозой хүдэлмэришэд мүнөө хүртэр ниитын банитай болоогүй. магазинууд болон столовонууд олон газараар эмхидхэгдээгүй байха юм.

Тэрээнһээ гадна, хүдэлмэришэдэйнь гэр байранууд хэлэшэгүй муу байдалда байна. «Белая речка» гэжэ участогай хүдэлмэришэдэй гэр байрануудые үбэлэй хүйтэнэй эхилхэһээ урда заһабарилхаар хараалагдаһан байгаа гэбэшье, эдэ гэр байрануудай заһабарилганууд хэмжээгүйгөөр унжагайруулагдажа, һүүлэй үеэ элдэб шухала материалнуудай дутамаг дээрэһээ урагшаа ябахаа болишоо. Мүн тэрэшэлэн леспромхозой хүдэлмэришэд ба албахаагшадта түлеэ түлишэ бэлэдхэхэ тушаа асуудал эндэ хэншье тоодоггүй.

ОРС-ын начальник нүхэр Ульянов болбол хүдэлмэришэдэй хүсые нэмээхэ, кадрнуудай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ талаар ба тэдэнэрые бэлэдхэхэ, өөһэдынгөө мэдэлдэ байһан хүдэлмэришэдтэ хатуу шанга эрилтэ табиха, харюусалгыень дээшэлүүлхэ, тэдэнэй ажал хүдэлмэриие хинан шалгаха, пекарня, столово, магазин болон ларсгуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа хэмжээнүүдые мүнөө хүртэр хараалаагүй байна. Хүдэлмэришэдэй байра байдалые ба культурна условинуудые һайжаруулха, угаалгын ба оедолой мастерскойнуудые олон участогуудаар эмхидхэхэ тухай хэдэн дахин хөөрэлдэһэн ба нэгэнтэ бэшэ тогтоол гаргаһан байбашье, тэрэнь үшөө бэелүүлэгдээгүй.

Хүдэлмэришэдэй ажабайдалда ОРС-ын ударидагшадай анхаралаа хандуулдаггүй дээрэһээ хүдэлмэришэдые хилээмээр таһалдуулха, шэнар муутай продуктнуудаар хангаха ябадал яһала олон үзэгдэнэ. Мүн хүдэлмэришэдэй хооллодог хамтын столовонуудта, илангаяа «Шабур» гэжэ участогай столоводо, ариг сэбэр сахидаггүй, ехэ һобшо муу байдалтай, эдеэ хоолой зүйлнүүд соо аляаһа, тархаанай ябахашье үзэгдэдэг байгаа. Амһартаншье дутуу, шэрээ һандалишье үсөөн байха юм.

ОРС-ын хүдэлмэридэ байгаа дутуу дунданuудта гансаханшье тэдэнэрэй ударидагшад зэмэтэй бэшэ, мүн леспромхозой дирекци (нүхэр Лотоцкий), түмэр харгын веткын управлени (нүхэр Истомин) худалдаа-наймаанай точконуудые эмхидхээгүй, хамтын столоводо культурна еһо гурим тогтоогоогүй дээрэһээ тэдэшье зэмэтэй гэжэ тоолоомоор.

Гэхэ зуура, Бурмонголлесэй дэргэдэхи УРС, мүн тэрэшэлэн ой модоной ба урадхуулгын союзай обком (түрүүлэгшэнь нүхэр Веселов) эндэ зэмэтэйбшуу. һүүлэй үедэ модоной ба урадхуулгын союз болбол республикын ой модоной ажахыйлэлбэриин предприятинуудта, тэрэ тоодо Шулуутайн леспромхозой профсоюзда бодото туһаламжа үзүүлнэгүй, тэдэнэй хүдэлмэридэхи дутуу дунданууды усадхахын түлөө хэмжээ абанагүй.

Шулуутайн леспромхозой партийна организациин хүдэлмэри тушаа хэлэгдэһэн баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, түбхын түрүүндэ партийно-политическэ ба агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэринүүдые хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһыень гэршэлнэ гээшэ. Социалистическэ мүрысөөе эдэбхитэйгөөр удариданагүй. Мүн тэрэшэлэн профсоюзна организаци (комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Сумилоб) өөрынгөө хүндэтэй ба харюусалгатай үүргэдэ тон хайша хэрэгээр хандадагые харуулна.

Ушар иимэһээ большевистскэ шүүмжэлгэ үргэнөөр эмхидхэжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэридэхи дутуу дунда зүйлнүүдые элирүүлхэһээ гадна, тэрэниие усадхаха талаар шиид шууд хэмжээ-ябуулганууд абаха, эндэхи партийна ба профсоюзна организацинуудай мүнөөдэрэй гол шухала зорилго болоно.

К. ЩЕРБАКОВ.

УЯЛГАЯА МАРТАҺАН АГИТАТОРНУУД

Сталинска шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хуулиие ажалшан арадай дунда нэбтэрүүлхэ талаар Кяхтын аймагай «Улаан-Субуктуй» гэжэ колхозой парторганизациин агитаторнууд тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэд.

Партийна эхин организациин секретарь нүхэр Каномин болбол энэ хүдэлмэриие жэшээтэ һайнаар эмхидхэхын орондо обор нобшо заншал гаргажа, мүнөө хүртэр энэ темээр хөөрэлдөө, лекци, ба элидхэлнүүдые колхознигуудайнгаа дунда хэдэггүй зандаа. Агитколлективэйнь 6 агитатор өөһэдөөшье энэ хуулитай һайнаар танилсаагүй. Мүн газетэ болон журналнуудые уншажа, мүнөө үеын доторой ба гадаадын оршон байдалнуудтай танилсанагүй.

Энэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Каномин ба агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Будажап Гармаев гэгшэд политическо-теоретическэ дүүрэн бэлэдхэлтэй хүнүүд гэжэ тоологдодог аад, өөһэдынгөө уялгада юундэ иимэ харюусалгагүйгөөр ханданаб?

Тэрэшэлэн табанжэлэй түсэбтэ зорюулагдаһан диаграмма, фотомонтаж байхагүй. Мүн табанжэлэй түсэб соо табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ тушаа уряалһан лозунг, плакат, ханын газетэ гэхэ мэтын наглядна агитаци ябуулагдадаггүй байха юм.

Б. ДЫМБРЫЛОВ.

ХҮДЭЛМЭРИЛДЭГГҮЙ КРУЖОК

Сталинска табанжэлэй түсэб соо хараалагдаһан дайшалхы программануудтай ажалшан арадые танилсуулха тушаа партийна организацинууд, тэрэнэй коммунистнууд ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хаа-хаанагүй хэжэ байна. Гэбэшье, Закаменай аймагай «Улаан Октябрь» колхозой коммунистнууд ба агитаторнууд энэ хуулитай өөрынгөө артелиин колхознигуудые тон һулаар танилсуулна.

Тус парторганизациин 9 агитатор үшөө май һараһаа хойшо эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулнагүй. Эндэ эмхидхэгдэһэн кружогой заняти үнинһөө хойшо болоногүй. Теэд парторганизациин секретарь нүхэр Д. Вампилова гэгшэ энэ шухала хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа ямаршье хэмжээ абадаггүй, һанаа амархан һууна.

О. АЮШИЕВ.

Шэнэ клубтай болобо

Кяхтын аймагай Усть-Киранай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозойхид үнинэй хэрэглэгдэхэеэ болиһон һүмые һэльбэн заһажа, 110 хүнэй багтаха гоё һайхан клуб болгобо. Энэ клуб соо хэрэглэгдэхэ һандали ба столнууд сүм хэгдэнхэй, мүн шэмэглэхэ портредууд ба бусад хэрэглэгдэхэ зүйлнүүд хуу абтанхай.

Даалгабарита түсэбөө дүүргэнэгүй

Эд хэрэгсэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ Улан-Удын Горпромсоюзай артельнүүд 1946 оной түрүүшын хахад жэл соо өөһэдынгөө ажал хүдэлмэриие нилээд һайжаруулжа, үйлэдбэриингөө түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байгаа.

Гэбэшье, тэдэнэр нэгэ жэгдээр нарин графигай ба түсэбэй ёһоор хүдэлмэрилжэ шадаагүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала байна. Жэшээлхэдэ Ленинэй ба Кировэй нэрэмжэтэ промартельнүүд хэлэшэгүй муугаар хүдэлмэрилнэ. Эдэ артельнүүд һарынгаа даалгабарита программа оройдоо 83,6—92,8 процент дүүргэһэн байха юм.

М. НИМАЕВ.

ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭЭГҮЙ ААД, САБШАЛАНГАА ЮУНДЭ ҮРИНЭБ

...аар олон манай республикада ...ээл бэлэдхэхэ ажал шухала асуудалнуудай нэгэ... байна. Парти ба правительство энэ асуудалай тиимэ удхашанартай байhан тула... тэжээлээр хүсэд хангалта эрилтэ колхозуудай хү... урда, нютагуудта... советскэ ба малажалын... урда таби...

...ай тэжээлэй бата бэхи база ...алтын гүнзэгы удхашанарые ...газарнуудта энэ зорилгые ...ээр ehоор шиидхэнэ. Гэ... хамта, зарим хүнүүд ...тобир тарганаар ондо оруулхаар хадаа хэды шэнээн талаар үбhэ сабшаланаар бэшэ, ха... центнер үбhэ хуряажа аба... шиидхэгдэхэ юм гэжэ ойлго... Иимэ дээрэhээ сабшаха түсэбые гектараар ...гектарай талаар дүүргэсэн... валова суглуулгын түсэбые ...байбашье, үбhэ хуряал... ...ооржорхидог зан хаа-яана

...ые ябадалнууд илангаа оло... Торийн аймагай колхозуудта ...Тус аймагай колхозууд ...риин 15-най мэдээгээр үбhэ ...ын түсэбые валова суглуулгын талаар оройдоо 67,7 процент ...байна. Иимэ халагла... байдал аймагай партийна ба ...худэлмэришэдэй, кол... хүтэлбэрилэгшэдэй hанаа... зобоохо ёhотой байгаа гэжэ ...байбашье, колхозой ...гүй үбэлэй сагта тэжээлээр ...эригүйгөөр хангахын түлөө hа... зободог хүтэлбэрилэгшэд ...ехэл үсөөн.

...аймагай колхозууд үбhэ ...ые валова суглуулгын талаар ...ижэ гүйсэдхээгүй байhаб ...тарья хуряалгые эхилхэтэй ...аймагай олониинь колхозууд ...августын 2-дохи хахадhаа ...тарья хуряалга дээрэ ха... ...табихархеод, малай тэ... бэлэдхэхэ худэлмэриин тем... доошонь оруулhан бай... жээлхэтэ, Ворошиловай нэ... (Доодо Тори), «Улаан ...Калиндарашвилиин нэрэмжэтэ, ...Ленинэй нэрэмжэтэ, Воро... нэрэмжэтэ (Доодо Бургал... колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ...хуряалгын темпые тиигэжэ ...ан байна.

...дурсагдаhан колхозуудай ...хүтэлбэрилэгшэд үбhэ хуряалгын ...доошонь оруулжа, малай ...база байгуулха ябадалые ...аюул бии болгоhон ...тулада, хүдэл... ...дутана гэжэ шалта... барижа байдаг. Тэд ...баримтанууд эдэ шалтагаа... буруу гэжэ гэршэлэн ха... Худэлмэриин хүсые элдэб ...нууд дээрэ зүбөөр хубаарилжа ...колхозуудай дүй дүршэ... ...дэн олон янзын ажалнуу... үбhэ хуряалгые, тарья ху... ба пар хахалалгые нэгэ до-ро амжалтатайгаар, адли тэгшээр ябуулжа болохо байhаниие харуулна. Энээнэй талаар Калининай нэрэмжэтэ колхозой худэлмэриин дүй дүршэл анхарамаар байна.

Тэндэ тарианай хуряалга hайнаар ябажа байна. Тус колхоз үбhэ сабшаха түсэбөө гектараар 120,9 процент гүйсэдхөө, валова суглуулгын түсэбые мүн баhа гүйсэдхэхэ гэжэ байна. Тиигэбшье, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Тугаринов энээгээр hанаагаа амарнагүй, тараагаа хуряахатайгаа зэргэ малай тэжээл бэлэдхэлые үргэлжэлhөөр байна. Энэ колхоздо 6 морид ба 25 колхозникууд үдэр бүри малай тэжээл бэлэдхэхэ худэлмэридэ ябадаг.

Энэ аймагай Желтуринин "сельсоведэй колхозууд үбhэ хуряалгада гээгдэжэ ябана. Гэбэшье, Желтуринин сельсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Кавелина гэгшэ колхозникгууд ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые үбhэ хуряалгын түсэбые валова суглуулгын талаар заабол гүйсэдхэхэ хэрэгтэ элсүүлхын оронд, харин тэдэнэрые хойшо татажа, «мүнөө эгээл шухала ажал—тарья хуряалга гээшэ, үбhэ сабшаха саг үнгэрөө» гэжэ хөөрэжэ hуудаг.

Торийн аймагта үбhэ хуряалгын түсэбые валова суглуулгын талаар зүбхэн лэ 67,7 процент гүйсэдхэдэг байбашье, суглуулжа абаhан үбhөө гү, али үшөө сабшалангаа нишэ тиишэнь урихэ ябадал тэрэшэлэн гарадаг. Зарим колхозуудай түрүүлэгшэд малдаа хэрэгтэй болохо үбhөө суглуулжа абаагүй аад лэ, элдэб үмсын хүнүүдтэ, тэрэшэлэн аймагай зарим эмхи зургаануудта колхозой сабшаланhаа үбhэ сабшаха эрхэ үгэдэг байна. Энээн тухай манай редакцида худөө бэшэгшэдэй ба уншагшадай эльгээhэн дэхео нууд гэршэлэн харуулна.

Жэшээлхэдэ, Торийн аймагай арадай судья нүхэр Дамчей Баинов гэгшэ Сахьяновагай нэрэмжэтэ колхоздо ерээд, тэрээндэ 4 гектар сабшалан үгэгты гэжэ АЗО-е даагшын гар табилгатай саарhа колхозой түрүүлэгшэдэ барюулhан байгаа. Энэ колхозой түрүүлэгшэ судьягай үгэдэ дээдэ нэрэ зэргэhээ айжа, эрибэн хэмжээрэрынь сабшалан тэрэндэ үгэhэн байгаа. Тиигэжэ судья үбhэ сабшалга хилээд, 0,25 гектар сабшаhан байхадань, аймагай малажалай таhагай худэлмэрилэгшын хоримжололгоор колхозой сабшалан дээрэ судьягай зээрхэжэ, өөртөө үбhэ сабшадаг ябадалда эсэс табиhан байна.

Нүгөөдэ Баинов (аймагай малажалай таhагай зоотехник) мүн тэрэшэлэн Сахьяновагай нэрэмжэтэ колхоздо өөрынгөө үмсын малда 400 центнер үбhэ сабшажа абаhан байна. Гэхын хажуугаар, нүхэр Баиновай бүлэдэ ажал хэжэ шадаха дүрбэн хүнүүд бии аад, колхоздо ажал хэжэ үгэдэггүй, гансахан лэ өөрынгөө үмсын ажахыда хүдэлмэрилдэг байнад. Тэдэнэр колхозникгуудта ба олониитэдэ иимэ муу жэшээ харуулжа, колхозникгуудай дунда ажалай журамые hуларуулдаг байха юм.

Нүхэр Баинов өөрынгөө үмсын ажахыда колхозой хоер моридые гэр тойронхи худэлмэридэ хэрэглэдэг байна. Теэд иимэ ехэ үбhэн нүхэр Баиновта яахада хэрэгтэй болоо гээшэб гэжэ бидэ ехэ гайханабди. Нүхэр Баинов Сахьяновагай нэрэмжэтэ колхозой зөөреэр, тэрэнэй оhол назагай түрүүлэгшэ нүхэр Замбалаев гэгшын хайраар баяжаха гэбэ гээшэ гү?

Байкало-Кударинска аймагай Шерашевска эхин hургуулиин пионернүүд ба hурагшадай уряалаар Торийн аймагай hургуулинуудай hурагшадай дунда, тарианай колос суглуулха худэлмэри дэлгэрhэн байна. hурагшадай талаhаа колхозуудта hайн дуранай туhаламжа үзүүлхэ зорилгоор ябуулагдажа байгаа энэ хэмжээ ябуулга гүрэнэй ба политическэ тон ехэ удхашанартай байна. Гэбэшье Доодо Бургалтайн хүсэд бэшэ дунда hургуулиин директор нүхэр Балданов ба Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыбиков гэгшэд hурагшад ба пионернүүдэй хүсөөр тарианай колос суглуулха ябадалай ажахын ба политическэ удхашанарые балартуулжа, энэ хэмжээ-ябуулгые сохом наймаа хонжоон болгоhон байна. Тэдэнэр «бэе бэедээ туhалха» гэжэ договор баталжа, «бидэ таанарта тарианай колос суглуулжа үгэхэбди, таанар өөрынгөө сабшалан дээрэ бидэнэртэ үбhэ сабшажа үгэхэт» гэжэ хэлсээ хэhэн байгаа. Теэд, тус колхозой үбhэ хуряалгын түсэбые валово суглуулгын талаар гүйсэдхөөгүй байхада, иимэ наймаа хэгдэжэ байгаа гээшэ.

Колхозно үбhые хуули бусаар үрихэ баримтанууд тэрэшэлэн Ворошиловай нэрэмжэтэ (Доодо Тори), Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта гараhан байна. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ «Заготживсырьегой» конторой хүтэлбэрилэгшэд өөhэдынгөө хэрэгсэлдэ үбhэ сабшажа абаhан байна.

Эдэ ба эдээндэ адли худал хуурмаг ябадал ба наймаа хонжоонууд дээрэhээ колхозой малнууд нилээдгүй ехэ тэжээлээ алдана гээшэ. Торийн аймагай прокурор колхозой үбhые хуули бусаар үриhэн ябадалые мүрдэн үзөөд, гэмтэ нюурнуудые харюусалгада хабаадуулха бэзэ гэжэ найдагдана.

Колхозой сабшаланhаа элдэб хүнүүдээр хуули бусаар сабшагдажа абтаhан үбhэн тэрэнэй бодото эзэд болохо колхозуудта бусаан үгтэхэ ehотой.

Үбhэ хуряалгын түсэбые валова суглуулгын талаар заабол дүүргэхэ, мүнөө хуряагдаад байhан үбhые нарин нангинаар, нэгэшье центнер үрингүйгөөр сахиха—иимэ зорилгые партиин Торийн айкомhоо эхилээд юрын колхозникгууд хүртэр шиидхэхэ ehотой.

Д. ЛОБСАНОВ, (манай тусхай корр.).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын валянка ба hээы дараха фабрикын цехын мастер С. И. Головин. Нүхэр Головин цехынгээ ажаүйлэдбэриие эрхим hайнаар эмхидхэн ябуулна. И. Красавцевай фото.

...УУЕХЭ БА ПРОСТОЙ ХҮН ТУХАЙ*)

А. С. ЯКОВЛЕВ, социалистическэ ажалай герой.

...ртахагүйгөөр hанагдаха байдаг.

...намда эшхэбтэр болобо. ...өөрыгөө яhала вом ...н, нилээн болбосоронгы ...эшэ гэжэ тоолодог байгаа.

... халаа техническэшье ...политическэшье темэлэ ...ярилдаанда ушар байдал... ...араха жэшээ түүхэhээ, ...hоо, классическа литера... харуулха дуратай юм ...городой түүхые ехэ хошон ...жэшээ болгон хэлэжэ. ...ска геройнуудhаа үшөө юу ...алагалhан хүнүүдые хайра... наада баридаг.

...машиные туршажа шалга... ...тай болобо. Тон түргэн... хэрэгтэй байгаа. Тиихэ... мүнөө үеын пошехоне... ...ложо, туршажа шалгаха ...удай заводhоо холо бай... ...эрэhээ машинаяа тэндэ ...абаашаха гэжэ дурадха...

...дань Сталин иигэжэ хэ...

...машинаяа шэрэжэ ...юм? Лётчигүүдай эндэ ...дань дээрэл. Хэн иигэжэ ...юм! Юундэ бодожо үзэ...? Глуповецуудhаа жэшээ... Тугалаа хайшан ...бани дээрэ гаргаhыень. ...толокногоо зуурhыень ...бэзэт?

...hуни орой болотор алба... найнь кабинет соо үни удаан үргэлжэлhэн зүблөөнэй hүүлээр тэндэ байлсагшадые бултыень Сталин гэртээ ужинда уриба.

—Мүнөөдэр хүрэхөөр болоо хэбэртэй. Бэшэн яагаашье хаб, мэдэнэгүйб, бил хубидаа ехэ үлдөөб. Уялгата ба аягүй болохогүйнь тулада хэнииешье зорюута уринагүйб, харин хэн ужиннаха дуратайб, уряал айладханаб.

Теэд Сталинтай ужиннахаhаа хэн арсаха гээшэб? иимэ уряал холо хүлеэхэ аалши?

Өөрэтэйнь хамта бултадаа байрадань ошобод. Айлшадай ерэхэдэ столово соо стол дээрэ хуу табяатай байгаа hэн. Бэйра соохинь шэмэг гоёлтогүй аад, нарин туримтай. Номуудай олониинь гайхалтай. Үнгэрхэдөө столово соошье дүүрэн номуудтай шкафууд хаяын захаар байгаа hэн.

Ужин дээрэ ярилсахадаа элдэб янзын темэнүүдые дайраhан байна: политическэ, уласхооронодын, техникэ, литература ба искусствын асуудалнууд. Ярилдаанда хамаадалсагшад нэгэн адли, тушаал зэргын илгаагүй, бултадаа hанал бодолоо хэлэнэ.

Сталин справка абахын тулада ходо ном харадаг. Ямар нэгэ асуудал hонирхоод, номойнгоо шкафта ошожо хэрэгтэй номоо абана. Хэрбээ географи тухай ярилсаан болоо хадань өөрынгөө хуушан, элеэшэhэн карта гаргаад, иигэжэ хэлэнэ:

—Минии карта дээрэ хараяа. Хуу үнгэргдэшоо даа, тиигэшье hаа хэрэг бүтээнэ.

Сталинай үгэ соо литературна жэшээнүүд ходо ороhон байдаг. Гайхалгай hонор памятьтай юм — зохёолнууд сооhоо ехэнүүд отрывогуудые тэрэ занданя шахуу хэлэдэг. Илангаяа Горькиин, Чеховэй, Салтыков-Щедринэй зохёолнуудта дуратай.

Нэгэ байтараа приключенческэ литература тухай, Майн-Рид ба Фенимор Куперай зохёлнууд тухай ярилсаан болобо. Багадаа тэдэнэй романуудые hалангүй уншагша hэм гэжэ Сталин хэлэбэ.

Бишье багадаа эдэ номуудые айхабтар hонирходог байгааб. Тиигээд Сталинда иигэжэ хэлэбэб:

—Эдэ ехэ hонин ба туhатай номууд байгаа юм. Мүнөө иимэ шэнэ номуудые бүшэхэгүйhөө гадна, үнгэрхэдөө хуушан номуудые дахин хэблэжэ гаргахагүй муу байна даа.

Тиихэдэм Сталин мэхэтэйгээр энеэжэ:

—Манай хэблэгшэд яажа Майн-Ридэй, Куперай зохёолнуудые гаргаха hэм, тэдээн соо колхоз ба тракторнууд тухай бэшэгдээгүй ха юм!—гэбэ.

Сталин хүнүүдтэ хандахадаа тон аялдар урин юм, хөөрэлдэжэ байhан хүнүүдээ хүндэлдэг ба анхаралаа табидаг, өөртөө дуудахадаа ходо иигэжэ hурадаг:

—Та хэр забтай байнат?

Али:

—Ажалдаа хохидол ушарууламгүй мүнөө намда ерэжэ шадаха байна гүт?

—Шадангүй яахаб, нүхэр Сталин!

—Тиигээ hаа түргөөр ерэгты.

Түрүүшын үедэ, авиационно ажаүйлэдбэриин наркомой орлогшо бэшэ байхадам, минии ябаха болохолоор Сталин ходо иигэжэ hурагша hэн:

—Машина бии гү?

Хэрбээ машинагүй hаам абаашажа үгэхын тула иигэжэ hурадаг байгаа.

Сталин хадаа Владимир Ильич Ленинэй ажабайдал ба хүдэлмэриие жэшээ болгожо ходо хэлэдэг. Ленинтэй уулзаhан, ябаhанаа дурдажа хэлэхэ дуратай юм. Нэгэтэ иимэ ушар хөөрөө hэн.

1918 ондо советскэ правительство Петроградhаа Москва ерэхэ гэжэ шиидэhэн бэйгаа. Түгшүүритэй бэрхэ саг hэн, эссэр ба меньшевигүүдэй үймөөн тон hаяхан Москва а дарагдаад байгаа.

—Москва ерэхэдээ,—гэжэ Сталин хөөрөө hэн,—бидэнэр, Владимир Ильичын нүхэдынь, Ильичтэ аюул ушаруужа гэжэ ехэ айгаа hэмди. Тиимэhээ нээлтэтэй машинаар ябаха болоходоо Ленинээ дунда hуулгаад, харагдахагүйнь тула ба хорлолго болохо болоо hаань һалдалхын тулада өөhэдөө тойрожо зогсоод ябаа hэмди. Владимир Ильич энээндэмнай огто зүбшөөжэ үгэнгүй, мүн бидэниие зэргэлжэ hуугаад ябагты гэжэ баалаhан байна. Тиибэшье, бидэнэр арсажа, бүхы харгыдаа зогсоод ябаа hэмди.

Худэлмэриингөө талаар нүхэр Сталинтай уулзаhан хүн бүхэн айхабтар ехэ hургаал абадаг. Хэлсэhэн ярилсаан бүхэн гүнзэгы заабари болодог. Уулзалга бүхэнэйнгөө hүүлдэ политическэ ба албан хэрэгэй талаар нилээд урагшанаа мэдэхэш.

Ородhоо Б. САНЖИН оршуулба.

*) ...эл. Эхининь „Б-М Үнэнэй“ ...н 14-нэй ба 17-ой номерто).

Үбэлдэ бэлэдхэлые эрхимээр ябуулха

Шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбые болзорhоонь урид гүйсэдхэхын түлөө дэлгэрhэн Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоhон, манай ороной ажалшан арад ажалай баатарлиг габьяануудые түйлажа, СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба саашадань хүгжөөжэ. Эхэ оронойнгоо экономическэ болон сэрэгэй хүсэн шадалые үзэгдөөгүйгөөр бадаруулхын түлөө тэмсэжэ байна.

Эдэ ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө ажаүйлэдбэриин ба хүдөө ажахын бүхы hалбаринууд үйлэдбэриингөө түсэб үлүүлэн дүүргэхэ ehотой. Түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшан арадай ажаhуудаг гэр байрануудые, коммунальна ажахын байрануудые саг болзор соонь таатай зохидоор заhабарилжа, үбэлдэ бүрин түгэс бэлэдхэхэ гээшэ ехэхэн удхашанартай.

Гэхэ зуура, манай республикын коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэд болбол шэрүүн хүйтэн үбэлдэ эрхим hайнаар бэлэдхэхэ ябадалые тон хангалтагүйгөөр ябуулна гэжэ тоолохо хэрэгтэй.

Городой олонхи районно советүүдэй гүйсэдкомууд, Горжилуправлениин хүтэлбэрилэгшэд болбол коммунальна ажахын гэр байрануудые үбэлдэ бэлэдхэхэ тушаа эмхитэй хүдэлмэри хээгүй байхаhаа гадна, энэ талаар ажахын эмхизургаануудта ба ажалшадта горьтой туhаламжа үзүүлжэ, тэдэнэрэй хүдэлмэридэ үдэр бүри хиналта шалгалта хэдэггүй байна. Тэрээнтэй хамта, зарим эмхизургаануудай болон ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд коммунальна ажахын предприятинуудай үбэлдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэриин политическэ ба ажахын удхашанартайе үшөө ойлгоогүй ба тэрэ талаар саг болзор соонь хэмжээнүүдые абанагүй.

Тиимэhээ ажалшадай ажаhуудаг гэр байрануудые ба предприятинуудые үбэлдэ бэлэдхэхэ тушаа горьтой юумэ хэгдэнэгүй, зохистой саг миил үнгэржэ байна. Зарим эмхизургаануудаар ба домоуправлениүүдээр бага зэргын хүдэлмэри хэгдэдэhэн байгаашье hаа, тэрэнэйнь шанар тон муу байха юм.

Улан-Удын Горсоведэй дэргэдэхи Горжилуправлени үнгэрэгшэ 9 hарын туршада 95 гэр байрануудые капитальнаар заhабарилха байhан аад, арайхан 22 гэрнүүдые заhабарилаа. Заhабарилгын шанаршье хангалтатай гэжэ хэлэмээр бэшэ. Горжилуправлениин мэдэлдэ байhан № 6, 16, 7, 25, 24 домоуправленинүүд, Буркоопсоюз, хэлхеэ-холбооной Управлени, столовонуудай трест, мэргэжэлтэнэй гэр мүнөө хүртэр үбэлдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэри үшөө эмхидхээгүй байhаар. Теэд жилуправлениин хүтэлбэрилэгшэд энэ харюусалгата хүдэлмэридэ ямаршье анхарал хандуулнагүй.

Тэрээнhээ гадна, газартаряаланай Министерство, хлебозавод, хлебокомбинат, «Бурмонголлес», «Бурмонголстрой» трестын предприятинууд мүн лэ хүдэлмэришэдэйнгөө ба албахаагшадайнгаа ажаhуудаг гэр байрануудые сэбэр ба дулаанаар заhабарилжа, үбэлэй шэрүүн хүйтэндэ дүүрэн бэлэдхэхэ хэмжээнүүдые абаагүй байна.

«Разнопромкооперациин» артельнүүд болбол үнгэрhэн жэлдэ үбэлэй байдалда hаадгүйгөөр хүдэлмэрилхэ арга өөhэдтөө бии болгожо шадаагүй дээрэhээ, олон hарануудай туршада хүдэлмэреэ таhалдуулhан байгаа. Гэбэшье, тус артельнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ алдуугаа мартажа, мүнөө ажахыгаа үбэлдэ бэлэдхэхэ тушаа өөдтэй юумэ хээгүй hуухань саашадаа тэсэмээр бэшэ болоно.

Мүн «Бурмонголлесстрой» трест иимэрхүү байдалтай. Трестын хүтэлбэрилэгшэд, тэрэнэй главна инженер нүхэр Миц гэгшэ энэ хүдэлмэриие эхилхэ саг үшөө эртэ байна гэжэ hуудаг заншалтай.

Элүүрые хамгаалха Министерствын эмхизургаануудта үбэлдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэриие эмхигүйгөөр ябуулна. 1946 оной түрүүшын хахад жэлэй турша соо үхибүүдэй амбулаторинуудай заhабарилгада табигдаhан 40 мянган түхэригэй миил 5,5 мянганиинь хэрэглэгдэhэн байна. Мүн городой бани, гостиница, водопровод гэхэ мэтын шухала барилгануудай заhабарилгада хараалагдаhан зөөри сүм хэрэглэгдэжэ, тэдэнэй заhабари дүүргэгдэхэ ehотой байhан аад, харин энээнэй оройдоо 20—25 процентнь дүүргэгдэбэ.

Коммунальна ажаүйлэдбэриин Министерствын хүтэлбэрилэгшэд энэ харюусалгата хүдэлмэриие яахадаа тооногүй гээшэб. Тэдэнэр үбэлэй саг үшөө эртэ гэхэ, мүн бусад элдэб шалтагаануудые дурдажа hуухаяа болижо, өөhэдынгөө хүдэлмэриие эрид hайжаруулха зэргэтэй.

Үбэлэй үедэ ажал хүдэлмэреэ hайнаар ябуулха хэрэгтэ түлеэ түлишэ хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэлгэ ехэ удхашанартай. Гэбэшье, нютагай түлишын ажаүйлэдбэриин управлени (начальнигынь нүхэр Хандархаев) предприятинууд дээгүүрээ үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие хэлэшэгүй муугаар эмхидхэhэн байна. Сентябриин нэгэнэй байдалаар городой предприятинууд ба эмхизургаанууд арайхан 30 процент түлеэ түлишөөр хангагданхай.

Улан-Удын механизированнэ шэлэй завод, мяханай комбинат, кирпиисын завод ба бусад предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд заводой ба хүдэлмэришэдэй гэр байрануудта хэдэн шэнээн хэмжээнэй түлеэ түлишын хэрэглэгдэхэ тушаа түсэбшье табяагүй байhаар.

Гүрэнэй типографи, Байкалрыбтрест, Пединститут, хэлхеэ-холбооной Управлени ба бусад олон организацинууд гортопой нарядаар үгтэhэн шулуун нүүрhэ ба бусад түлишэнүүдые абадаггүй байна. Мүн тэрэшэлэн городой зарим культурно-гэгээрэлэй эмхизургаанууд түлеэ залhа бэлэдхэхэ тушаа үгтэhэн даалгабариие таhалдуулхын түйлда хүргөө.

Зарим организацинуудай коллективүүдэй хүсөөр хабар зунай үедэ түлеэ залhа бэлэдхэгдэбэшье hаа, тэрэниие зөөбэрилжэ эхилhэн эмхизургаанууд гү, али ажаүйлэдбэриин предприятинууд мүнөө дээрээ үгы. Теэд эдэ организацинуудай ба предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд үбэлэй хүйтэнэй ерэхэдэ хаанhаа түлеэ олохо гэжэ найдана гээшэб.

Улан-Удын депогой коллектив Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо үбэлые хүсэд түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахын түлөө бодото уялгануудые абаhан ба хэмжээ-ябуулгануудые хараалhан юм. Депогой хүдэлмэришэд бүхэн өөhэдынгөө абаhан уялгануудые дүүргэхээр бэлэн байна. Гэбэшье, депогой начальник нүхэр Холин ба партийна, профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгые эмхидхэжэ хүсэд шадаагүй.

Ажалшан арадай ажаhуудаг гэр байрануудые болон ажаүйлэдбэриин предприятинуудай байрануудые саг болзор соонь гоё hайханаар ба дулаанаар үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ бүхы арга-боломжо дүүрэн бии. Тэрэниие хэрэглэхэ тушаа партийна, советскэ, профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие hаяын үдэрнүүдтэ hайжаруулха тухай хэмжээ абаха, коллективүүдые элсүүлэн, социалистическэ мүрысөө шэнэ долгеор дэлгэрүүлхэ, шэнэ шэнэ үүсхэлнүүдые гаргаха, агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэриие жэшээтэ hайнаар ябуулха зорилготой.

Б. ДАНСОРУНОВ.

Футбольно командануудай уулзалга

Сентябриин 13-ай үдэр паровозобүтээлгын заводой стадион дээрэ мясокомбинадай ба мелькомбинадай футбольно командануудай уулзалга болоо. Команданууд хоорондо эрид хатуу тэмсэл болоhоной hүүлээр, мясокомбинадайхид 5:1 гэhэн тоотойгоор илаhан байна.

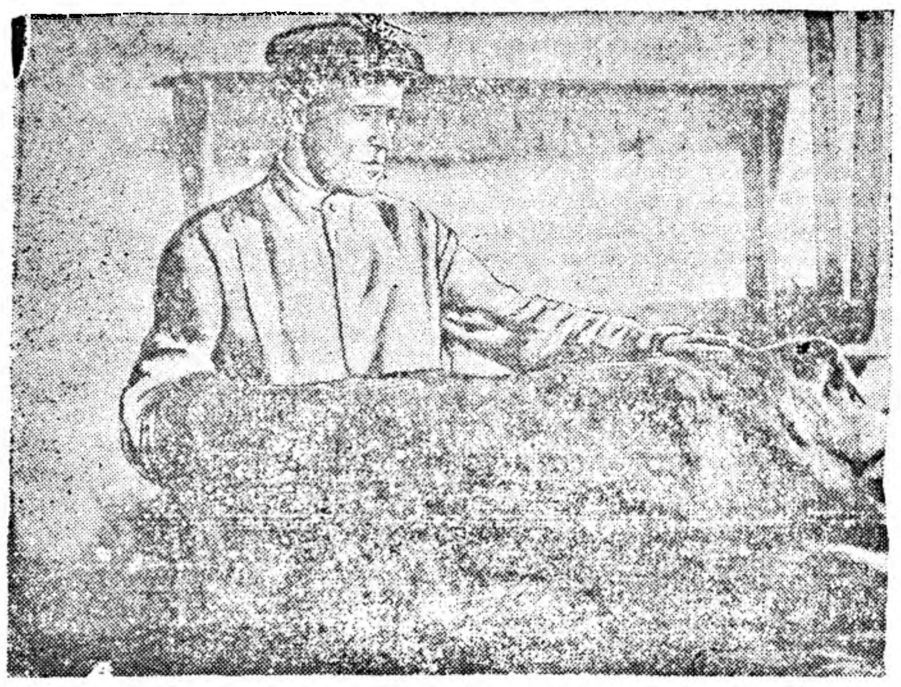
Удаань „Буревестник“ ба „Локомотив“ гэжэ hайн дуранай спортивна обществонуудай футбольно команданууд наадаба. Тэрэ хоер команда нилээд удаан үйда урдаhаа тулалдаhанайнгаа hүүлээр, „Буревестник“ гэжэ обществын футболистнууд 5:2 гэhэн тоотойгоор илаба.

72 метр орто хүүргэ баригдахань

Прибайкальска аймагай „Красный партизан“ гэжэ колхозойхид Итанца гэжэ гол дээрэ 72 метр утатай хүүргэ барижа дүүргэхэ болоод байна. hаяар энэ хүүргэнь ашаглалганда оруулагдажа, колхозууд ямаршье hаадгүйгөөр тус голые гаталдаг болохонь.

Шэнэ инкубаторна станци

1946 оной эсэс болтор Пригороднэ райондо шубуу үсхэбэрилхэ инкубаторна станци баригдажа дүүргэгдэхэнь. Энэ станци болбол нэгэ сезон соо 100 мянган тахяагай үндэгэ,дальбараанууд болгожо гаргаха юм.

Улан-Удын һэеы нэхэлгын фабрика.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 8 һарын турша соо жэлэйгээ нормые дүүргэһэн бригадир Владимир КОЗИН гэгшэ хүдэлмэрилжэ байна.
И. Красавцевай фото.

Сентябриин түрүүшын 10 хоногой түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ

Һаяхан Байкало-Сэлэнгын пароходствын управлени сентябриин түрүүшын 10 хоногой ашаа зөөлгын түсэбэй гүйсэдхэлэй дүн гаргаба. Дүн юу харуулнаб гэхэдэ, «Улан-Батор», «Пограничник» ба «Чаадаев» пароходууд энэ арбан хоног соо ашаа зөөлгын түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. «Улан-Батор» пароход арбан хоногойнгоо даалгабарие тонно-километрээр 124 процент, «Пограничник»—123 процент, «Чаадаев»—106 процент гүйсэдхэбэд.

Уранһайханай самодеятельностиие харалга

Һаяхан Сосново-Озерскэдэ Ярууны аймагай предприятинууд ба эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай уранһайханай самодеятельностиие харалга болобо. Аймагай социалистическа культурын дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин кружогойхид (хүтэлэгшэнь нүхэр Шемякина) һонирхолтой номернуудые харуулаа. Тэрэшэлэн Ярууны загаһанай заводой коллективһээ нүхэд В. Кривоногова, Л. Пянзина гэгшэд арадай дуунуудые гоёор дуулаһан ба элдэб хатар наада харуулһан байна.

Энэ харалгада хабаадалсажа, түрүү һуури эзэлһэн кружогуудынь республиканска олимпиадада хабаадалсаха юм.

Хүүгэдэй театрын коллектив предприятинууд дээрэ

Хүүгэдэй театрын артистнар үбэлэй сезоной нээгдэхын урдаа городой предприятинууд ба эмхи зургаануудаар ябажа, элдэб зүжэгүүдые харуулба. Һаяхан тэрэ театрын коллектив гүрэнэй заводой клубта „Басагадууд", „Москвада хабар" гэһэн зүжэгүүдые табяа. Тэрэшэлэн Серовой нэрэмжэтэ клубта мүн иимэ зүжэгүүдые харуулбад.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ УРАНЗОХЕОЛШОДОЙ СОЮЗДА

Бурят-Монголой уранзохеолшодой Союзай правлениин суулгаан боложо, тэрээн дээрэ уранзохеолшодой Союзай член Чимит Цыдендамбаев гэгшые колхознигуудые хардаһан удхатай „Суглаанай зар" ба бусад идеологическа алдуутай зохеолнууд еэ бэшэһэнэйнь түлөө тэрэниие уранзохёолшолой Союзһаа гаргаха гэжэ тогтообо.

***

Бурят-Монголой уранзохеолшодой Союзай дэргэдэ (Ленинэй үйлсын 26) залуу уранзохеолшодто туһалха консультаци ород ба бурят хэлэн дээрэ эмхидхэгдэбэ.

Бурят хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн зохеолнуудай консультаци үглөөнэй 9 сагһаа 12 хүртэр, ород хэлэн дээрэ үдэрэй 2 сагһаа 5 хүртэр болохо байна.

Мүн бэшэгүүдээршье консультаци үгэхэ юм.

ПАРИЖСКА АМГАЛАН ТАЙБАНАЙ КОНФЕРЕНЦИ ДЭЭРЭ

Триестын Сүлөөтэ Территориин статудай проектнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ

ПАРИЖ, сентябриин 17. (ТАСС-эй спецкорр.). Триестын сүлөөтэ территориин статудай проектнүүдые шэнжэлэн үзэхын түлөө байгуулагдаһан, СССР-эй, США-гэй, Великобританиин, Франциин ба Югославиин правительствонуудаар түлөөлэгдэһэн комитедтэ мүнөө олониитын анхарал хандаад байна. Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министерствода дүтэ „Монд" гэжэ газетэ мүнөөдэр өөрынгөө түрүү бэшэг соо „энэ комитедтэ Амгалан тайбанай конференциин эгээ үндэһэн шухала пункт боложо байгаа асуудал шиидхэгдэхэ ёһотой байна" гэжэ тэмдэглэбэ.

Комитедэй үнгэрэгшэ заседани дээрэ үгэ хэлэһэн Югославиин түлөөлэгшэ Пьяде халаа зүбшэлгэ дээрэ табигдаһан статудай проектнүүд соохи 53 пунктнууд тус бүриндэ ондоо ондоо һанал гараһан байна гэжэ тэмдэглэһэн юм. Ушар иимэһээ, комитедэй члэнүүд болбол ехэхэн хүдэлмэри хэжэ гараха ёһотой болоно. Мүнөөдэр комитедэй хүдэлмэри хадаа Триестын сүлөөтэ территори дээрэхи хуули гаргалтын засаг тухай асуудалда зорюулагдаба. Энэ асуудал тушаа мүнөөдэрэй бүхэли заседани эзэлһэн удаан сагай булялдаан гараба. Триестын сүлөөтэ территори дээрэ байгуулха еһотой юрын элементарна демократическа журамые тогтоон абаха ябадалда зарим нэгэн демократическа гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд айхабтар болгоомжотой һэргэгээр хандаһаниинь хүн зониие гайхуулба. Триестын сүлөөтэ территори дээрэ бүгэдэниитын, адли тэгшэ, сэхэ ба нюуса голосовани баримталагдаха ёһотой ба эндэ гансал палата байха ёһотой гэһэн арсашагүй зүйлнүүд түргэнөөр баталан абтаба. Зарим нэгэн оронуудта хоёр палата байдаг болобошье, харин Триестын эрхэ байдалда хоёр палататай журам байгуулхын үндэһэ үгы байна гэжэ советскэ делегациин түлөөлэгшэ Вышинский тэмдэглэбэ. Гэбэшье, Англиин хоёр палатанууд—лорднуудай палата ба түлөөлэгшэдэй палата болбол Советскэ Союзай хоёр палататай—Союзай Совет ба Национальностьнуудай Совецтэй адли бэшэ байна гэжэ Вышинский хэлэбэ. Хэды тиимэ болобошье, Триестын сүлөөтэ территори дээрэ миин гансахан палата хэрэгтэй гэжэ булталаа һанал нэгэдэхэ байһаниинь хараатай.

Великобританиин түлөөлэгшэһөө бэшэ хэншье һунгалтада адли тэгшэ түлөөлэлтэтэй байха журамда эсэргүү үгэ хэлээгүй туладань, түрүүлэгшэ болбол Триестын сүлөөтэ территориин хуули гаргалгын засаг тушаа статудай статьяе эсэслэн редакцилхын түлөө СССР-эй, США гэй, Великобританиин, Франциин ба Югославиин түлөөлэгшэдһөө подкомисси байгуулха гэжэ дурадхаба. Статудай нэгэдэхи статьяе редакцилхын түлөө подкомисси байгуулха тухай дурадхал тогтоон абтаһан байна.

Болгарида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссида

ПАРИЖ, сентябриин 17. (ТАСС-эй спецкорр.). Мүнөөдэр Болгарида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссида Болгаритай баталхаэб найрамдалай договорой проектын хоёрдохи статьяе зүбшэн хэлсэжэ байгаа үедэ, австралийска делегат Ходсон болбол „хүнэй эрхэнүүд" гэдэг тухай заһабариие дахин дурадхаба. Энэ заһабари болбол бусад комиссинуудта зүбшэн хэлсэгдэһэн ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Советэй зохёоһон договорой проектнүүдэй тон тодорхой найруулгада үлүү бусайдуулга оруулдаг, хэндээшье туһагүй зүйл мүн гэжэ хаа-хаанагүй орхигдон хаягдаһан байха юм.

Болгарида хамаатай политическэ ба территориальна асуудал тушаа комиссиин члэнүүд австралийска заһабариие мүн баһа дэмжэглэбэгүй. Советскэ Союзай делегациин член Литовскэ ССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Ротомский энэ заһабариие шүүмжэлжэ үгэ хэлэбэ.

Испани дотор арестнүүд ба саазалалганууд болоно

НЬЮ-ИОРК, сентябриин 17. (ТАСС). Испанска эмигрантска республиканска правительствын түлөөлэгшэ Меана гэгшэ Нэгэдэмэл Нацануудай организациин генеральна секретарь Трюгве Ли гэгшэдэ мэдүүлгэ барюулааб гэжэ хэлэбэ. Тэрээн соонь юун гэжэ хэлэгдэнэб гэхэдэ: Францогой правительство һүүлэй 3 һара соо 31 хүниие саазалхаар шиидхэһэн ба Хойто Испани болон Каталонидо 962 испанецые арестовалба гэнэ. Тиимэ саазалалганууд ба арестнүүдые хэһэн шалтагаанинь хадаа эдэ хүнүүд Францогой засагаархинда политическэ үзэлөөрөө таарахагүй байшоо юм ха.

Швейцаридахи советскэ элшэн түлөөлэгшэ этигүүлхэ грамотаяа барюулба

БЕРН, сентябриин 16. (ТАСС). Мүнөөдэр Советскэ Союзай Онсо томилгото ба Бүрин эрхэтэ элшэн түлөөлэгшэ А. Г. Кулаженков гэгшэ Швейцариин президент Ковельтдо этигүүлхэ грамотануудаа барюулба.

НЮРНБЕРГДЭХИ УЛАСХООРОНДЫН СЭРЭГЭЙ ТРИБУНАЛАЙ ПРИГОВОР СОНОСХОГДОХОНЬ

Уласхоорондын сэрэгэй трибунал болбол немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдэй хэрэг тушаа приговорые сентябриин 30-да ... дельнигтэ соносхохо гэһэн шиидхэбэри сентябриин 17-до гаргаба.

Исфаганда антиправительственна заговор элирүүлэгдэбэ

ТЕГЕРАН, сентябриин 15. (ТАСС). «Рахбар» газетэ «Урда зүгтэ заговор элирүүлэгдэбэ» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг соогоо зарим хариин гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй хүтэлжэ байһан агентнүүд Хузистан, Фарс, Керман, Исфаган ба Иезд гэдэгүүдые Иранһаа таһалжа һалгаахаар бэлэдхэжэ байба гэжэ бэшэнэ.

«Рахбар» газетэ болбол заговорто хабаадалсаһан гадаадын түлөөлэгшэд өөрынгөө правительствонуудаар гэдэргээ бусаагдаха ба иранска правительство хадаа заговорщигуудые сүүдлэхэ нээмэл шүүгэдэй процесс эмхидхэхэ еһотой гэһэн эрилтэ табина.

Пресс-конференци дээрэ Трумэнай хэһэн мэдүүлгэ

ВАШИНГТОН, сентябриин 12. (ТАСС). Уоллесын хэлэһэн үгэнь Трумэнай политикые элирхэйлэн харуулна гү гэжэ пресс-конференци дээрэ табигдаһан асуудалда харюусаха зуураа, президент болбол Уоллесын хэлэһэн үгые бүхыдэнь һайшааха байнаб гэжэ мэдүүлбэ. Уоллесын хэлэһэн үгые Бирнсын политикаһаа хэлбэриһэн ябадал гэжэ тоолохо байна гүт гэһэн асуудалда, Трумэн тэрэниие зүбшөөжэ харюусаагүй, харин тэдэнэр хүсэд тааралдаха байна гээд нэмэбэ.

ВАШИНГТОН, сентябриин 14. (ТАСС). Сентябриин 14-эй үдэшэлэн Трумэн болбол тусхай пресс-конференци татажа, тэрээн дээрэһээ Холбоото Штадуудай гадаадын политикада ямаршье хубилалта болоһон зүйл байхагүй, сентябриин 12-ой үдэр худалдаа-наймаанай министр Уоллесын хэлэһэн үгые һайшаан баталха тухай минии хэһэн мэдүүлгэ б... гаар ойлгогдоһон байба гэжэ мэдүүлбэ. „Би хадаа худалдаа-наймаанай министрын үгэ хэлэлгые һайшаан баталһан хүм ... хэлэхэ һанаатай байгаа һэм. ... хэдээ Холбото Штадуудай ... дын политика тухай мэдүүлгэ элирхэйлһэн үгэ гээшэ гэжэ ... рэниие зааха гээгүй байгааб... най правительствын мүнөө тоод байһан гадаадын политикада ямаршье хубилалта болоогүй ... на. Президент, конгрессын ... ридагшад гүрэнэй секретарь ... хоорондо зүбшэн хэлсэжэ ... гүй сагтань энэ политикада ... шье тиимэ ехэ хубилалта б... гүй байнабшуу" гэжэ хэлэбэ.

Президент Трумэн болбол ... нэй секретариин уялгые ... байһан Клейтон гэгшэтэй х... дэһэнэйнгөө һүүлээр иимэ мэдүүлгэ хэһэн байгаа.

Греко-албанска хилэ дээрэ грегүүдэй хэһэн хардалга-гүрдэлгэ

Сентябриин 13-да Рапат гэдэг тосхон шадар 24 ба 25 дахи пограничнэ столбнуудай хоорондо эхэнэр хубсаһа үмдэһэн 5 греческэ солдадууд албанска газар хүрэжэ нэбтэрэн ороһон бэеэрээ, „Король бусажа ерээ" гэжэ хашхаралдаад, буудажа захалба гэжэ „Башкири" гэдэг газетэ дамжуулна. Тиихэдэнь албанска солдадууд урдаһаань буудаад, өөрынгөө территори хүдэр гэдэргээ бусаха баатай болгобо. Тиигээд Ботаник Богае Аргирофюр, Крисодоль болон Паная гэжэ греческэ хилэ сахиха постнууд дээрэһээ албанска территориие станково пулемедоор, автомат винтовкаар буудажа захалаа. Тэрээн һээ албанска талаһаашье б... ушар гараба. Иигэжэ хоёр һаан буудалдаан нэгэ ... үлүү үргэлжэлбэ.

Сентябриин 14-дэ Паная греческэ хилэ сахиха ... районһоо үглөөнэй 4 част ... банска территориие дахяад ... мёдоор ба автомат буун... буудаһан байгаа. Иигэжэ б... га 5 час соо үргэлжэлбэ. ... мынь грегүүд болбол нишэ... ябалган болобо ха гэжэ ... сооро албанска территори... дажа байгаа һэн.

Польшодо һунгалтануудта бэлэдхэл

ВАРШАВА, сентябриин 17. (ТАСС). Хэблэлэй социалистическа агентствын мэдээсэхэнь хадаа, сентябриин 16-да үгэ хэлэлгэнүүдэй һүүлээр Народово Крайовой Радын подкомисси болбол хуули гаргалгын сеймдэ һунгалта хэхэ тухай дүримэй проектые баталба. Энэ проект хадаа бүгэдэниитын, сэхэ, адли, тэгшэ ба нюуса голосовани хэхые хараална. Тиихэтэй хамта демократическа арадай Польшын үндэһэ һууриие эбдэхээр һэдэһэн фашистска ба реакционно элементнүүдые һунгуулиин эрхэһээ хаһаха гэжэ мүн лэ хараалагдана. 100-һаа доошо бэшэ ... бүлэг һунгагшад хамтаржа ... кандидадые дэбжүүлхэ ... проект олгоно. Һунгуулида ха... бүхы гомдолнууд ба буруу... нууд Верховно Сүүдэй үзэмж... бигдаха юм.

Һунгалта хэхэ тухай дүримэ... сагдаһан проект болбол һу... нуудые хэхэ дүрим тухай ... тушаа Народово Крайовой ... депутадуудай тусхай ком... заседани дээрэ һаяар хаража ... хэ байна.

Японско компартиин центральна комитедэй мэдүүлгэ

ТОКИО, сентябриин 17. (ТАСС). Дзидзи Цусин агентствын дамжуулхань хадаа, сентябриин 12-то японско компарти болбол мэдүүлгэ тунхаглаба. Морягууд ба түмэрзамайхидай жэшээгээр бүгэдэниитын забастовкодо хабаадахые Японой ажалша ниитые тэрэ уряална. Ажаүйлэдбэриие шэнэдхэн байгуулха гэһэн аятай шалтаг дурдажа, японско правительство ба капиталистнууд болбол хүдэлмэришэдтэ сэхэ добтолго хэжэ оробо. Хүдэлмэришэд хадаа национальна һэргээн бодхоолгодо шэнэ фактор мүн байбашье, тэдэниие олоорынь хүдэлмэриһөөнь гаргажа хааха ябадал гаргана гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Хэрбээ морягууд ба түмэрзамайхидые правительствын илаа хадань, энэ хадаа тэрэ правительствын ба капиталистнуудай бүхы хүдэлмэришэдтэ добтолгодо орохо ябадалыень үргэдхэхэ байна. [illegible] дашарамдуулан, морягууд ба түмэрзамайхид хадаа бүхы хүдэлмэришэн ангиин авангарднь бо... жэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. ... хүдэлмэришэд өөһэдынгөө ... эрилтэнүүдые табижа, заба... хэбэл мүнөөнэй конфликтда ... та туйлаха гээшэ. Бүхы ... ниитын нэгэдэмэл хүсэтэ ... болбол политическэ демо... цилхын ба ажаүйлэдбэри... зүйтэйгөөр шэнэдхэн табих... ловинуудые байгуулжа шад...

Ажалай резервнүүдэй һургуулинуудта залуушуулые таталгын зарим дүнгүүд

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1946 оной июлиин 1-эй тогтоолой еһоор, июлиин 10-һаа августын 10 хүртэр манай республика дотор фабрично-заводской болон ремесленнэ училищануудта городой болон хүдөө тосхоной залуушуулай ээлжээтэ таталга үнгэргэгдэһэн байна.

Сентябриин 1-дэ республикын ФЗО-гэй һургуулинуудта залуушуулые татаха түсэб 101,5 процент, түмэрзамай училищануудта—96,9 процент дүүргэгдэбэ.

Ажалай резервнүүдэй һургуулинуудта залуушуулые таталгын дүнгүүд юу харуулнаб гэхэдэ, зарим аймагуудай гүйсэдкомууд болбол эдэ һургуулинуудта эдир залуушуулые элсүүлхэ түсэб үлүүлэн дүүргэжэ шадаһан байна. Жэшээлхэдэ Тарбагатайн аймаг—129 процент, Заиграйн—197,5 процент, Мухаршэбэрэй—128,3 процент, Иволгын—140 процент дүүргэбэ.

Һуралсалда хабаадуулха түсэб мүн амжалтатайгаар дүүргэһэн аймагууд гэбэл: Баргажанай, Бичүүрын, Байкало-Кударын Кабанскын, Кударын, Прибайкальскын, Сэлэнгын ба бусад болоно. Ажалай резервнүүдэй һургуулинуудта ба училищануудта залуушуулые абаха түсэб тэдэ аймагуудай дүүргэһэн ябадал хадаа ажалай резервые хүсэлдүүлэн нэмээхэ гүрэн түрын удхашанартай энэ ехэ хэрэгтэ таталгые үнгэргэхэ комиссиин, мүн нютагай партийна, советскэ болон профсоюзна организацинууд харюусалгатайгаар хандаһаниие гэршэлнэ. Тиихэтэй хамта, эдир залуушуулай түрэлхидэй дунда агитационно-ойлгуулгамжын хүдэлмэриие эрхимээр ябуулжа шадаһан байна.

Жэшээлхэдэ, Тарбагатайн аймагта ажалай резервнүүдэй һургуулинуудта залуушуулые таталга түрүүшын үдэрһөө эхилжэ эмхитэйгээр ябуулагдаа. Эндэхи комиссида ВЛКСМ-эй айком ба профсоюзна организацинууд эдибхитэй туһаламжа үзүүлһэн байна. Эдэ организацинуудай түлөөлэгшэд арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ хэрэгтэ ажаүйлэдбэридэ ба зам харилсаанда залуу кадрнуудай ямар удхашанартай байһан тухай хэдэн дахин хэблэл газетээр ба радиогоор дамжуулһан байна. Мүн хүдөө нютагуудаар ябажа, колхозно клубууд болон полевой станнууд дээгүүр олон тооной хөөрэлдөөн ба элидхэлнүүдые эмхидхэһэн байха юм.

Имагта арад зоной дунда агитационно-ойлгуулгамжын хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар ябуулһанай ашаар тус аймагта таталга амжалтатайгаар үнгэргэгдөө.

Гэбэшье, Хэжэнгын, Курумканай, Ярууны ба бусад зарим аймагуудаар ажалай резервнүүдэй организацинуудта залуушуулые олоор хабаадуулха ябадал хэлэшэгүй муугаар үнгэргэгдэһэн байна. Курумканай аймагта һуралсалда хабаадуулагдаха түсэб 67,5 процент, Хэжэнгэдэ—80 процент, Яруунада—90 процент дүүргэгдэбэ. Эдэ аймагуудай нютагай ВЛКСМ-эй айкомууд, советскэ болон профсоюзна организацинууд энэ шухала хэрэгые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө саг болзор соонь шухала хэмжээнүүдые абаагүй. Эгээл энээн дээрэһээ дулдыдагдажа таталгын түсэб таһалдуулагдаһан байна.

Мүн тэрэшэлэн Улан-Удын Городской ба Пригороднэ районуудта һуралсалда хабаадуулгые тон хангалтагүйгөөр ябуулһан байна. Таталгын түсэб Заводской район сентябриин 1-дэ 73,3 процент, Железнодорожно район—66,6 процент, Городской район—88,4 процент, Пригороднэ район—67,5 процент дүүргэһэн байна.

Эдэ дүнгүүд дээрэһээ тобшолол хэхэдэ, эндэхи таталгын комиссинууд ба районно организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд ээлжээтэ таталгые үнгэргэхэ хүдэлмэриие оройтожо эхилжэ, энэ хэрэгтэ үргэн ниитые хүсэдөөр хабаадуулжа шадабагүй. Улан-Удын Городской райондо һуралсалда хабаадуулагдахаар хараалагдаһан залуушуулай гэр бүлэнэрэй дунда агитационно хүдэлмэри тон һулаар ябуулагдаһан дээрэһээ 50 процентнь өөһэдынгөө үхибүүдые һуралсалда эльгээхэеэ арсаһан, мүн һурагшадай 20 процентнь таталгын комиссида ерээгүй байха юм. Теэд, городой районуудай комиссинууд, ажалай резервнүүдэй Бурят-Монголой Управлениин начальник нүхэр Гармаш гэгшэд мүнөөдэр хүртэр энэ хүдэлмэриие һайжаруулха талаар ямаршье бодото хэмжээ абаагүй байһаар.

Таталгын зарим комиссинууд абтаһан залуушуулай паспорт, түрэһэн сагай үнэншэлгэ ба бусад документнүүдые хайша хэрэгээр зохёохо, замдаа ядалангүйгөөр ябаха, гутал хубсаһаар, эдеэ хоолоор хүсэд хангаагүй ушарнууд бии. Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай таталгын комиссиин абаһан 83 залуушуулай арайхан 49-нь ФЗО-до ба бусад һургуулинуудта абтаһан байна. Ториин аймагта абтахаар хараалагдаһан 85 хүнүүдэй 53-нь абтаа. Мүн олон тооной залуушуул фабрично-заводской ба түмэрзамай һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй шэнэ жэлэй һуралсалда хүсэн түгэс бэлэдхэжэ шадаагүй дээрэһээ, гэдэргээ бусаха ябадалнуудые гаргаа.

Эгээл иимэһээ ажалай резервые нэмээн хүсэлдүүлхэ гүрэнэй удхашанартай энэ шухала хэрэгтэ зарим нютагай партийна, советскэ болон профсоюзна организацинуудай, мүн тэрэшэлэн таталгын комиссинуудай харюусалга бага байба. Алдуу дутуунуудые гаргаха ябадалда саашадаа эсэс табиха хэрэгтэй.

Е. ХЕПХЕЕВ.

Харюусалгата редактор Ц. Д. ДАМДИНЖ...

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—23, ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни сельского хозяйства—3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (3 зв.); об'явлений—2-54 (2 зв.).

Н—00700 Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж ...